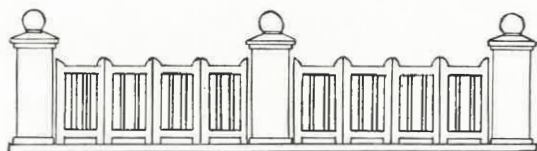

Aarskrift

RYOMGAARD REALSKOLES ELEVFORENING 1943

Aarsskrift

FOR

RYOMGAARD REALSKOLES ELEVFORENING

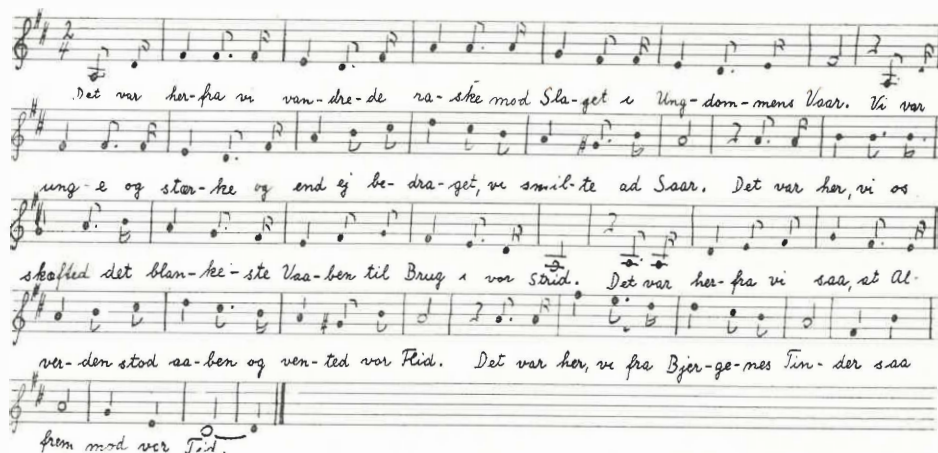
1943

REDIGERET AF
S. VESTER-PETERSEN

L. VIXØS BOGHANDEL
Ryomgaard

INDHOLDSFORTEGNELSE

Elevforeningens Sang	Side 3
Skolebestyrer Erik Munch: Af Bakkens Saga	4
Seminarieførstander, Lektor Høyer: Positiv Indstilling	13
Købmand Anders Bager Jensen: Gl. Estrup og dets Mænd	15
Kommunelærer A. Birkelund: 1918—1943.....	21
Dagen i Dag.....	23
stud. polyt. Oskar Mogensen: Den ni og tyvende og Interneringen....	25
Smaa Episoder.....	28
Hr. Penkala are still going strong	29
Ellen Margr. Vestergaard: I remember	33
Livet i Skolegaarden.....	36
Realskolelærer P. Thorup Pedersen: Sønderhald Herreds Tingsteder ..	38
Poul Blach Hansen: 9. Klasse 1942—43.....	41
Af Skolens Dagbog.....	43
Nye Medlemmer, Personalial	44
Forskellige Meddelelser.....	45
Regnskabet	46

ELEVFORENINGENS SANG

Det var herfra, vi vandrede raske mod Slaget
i Ungdommens Vaar.
Vi var unge og stærke og end ej bedraget,
vi smilte ad Saar.
Det var her, vi os skæfted' det blankeste Vaaben
til Brug i vor Strid.
Det var herfra, vi saa, at Alverden stod aaben,
og ventet' vor Flid.
Det var her, vi fra Bjergenes Tinder
saa frem mod vor Tid.

Og hver brugte sit Vaaben, som han havde Evne,
hver brugte sit Sværd.
Men blev Sværdet saa sløvt, og fik Skjoldet en Revne
paa farlige Færd
ja, saa kunde det ske, at et Ord, som blev sagt os
skød op i vort Sind,
og det var som fra Skolen et Bud, der blev bragt os,
af Sommerens Vind.
Husk, at hjem fører alle de Veje.
Her er vi, kom ind.

Og fra Kampen i Dalen, mod Bjergenes Tinder
vi styred' vor Gang.
Og nu er vi paa Skolen med Barndommens Minder,
nu klinger vor Sang.
For en Stund gamle Ven, vil vi glemme og hvile.
Her har du min Haand.
Ræk mig din, lad os huske, medens Tiderne ile,
os binder et Baand.
Det er Skolen, dens Liv og dens Gerning,
dens Virke, dens Aand.

Tilegnet Ryomgaard Realskoles Elevforening
 af Erik Munch.

AF BAKKENS SAGA

*To Mænd stod nede ved Bakkens Fod,
Bakken skal bort; her skal Børnene lege.*

Kort Tid efter, at min Broder og hans Fæller havde faaet Ryomgaard Realskole rejst, blev Bakken købt.

Den laa stor og bred bag Skolen, og den laa saa tæt op til Skolen, at det næsten var nødvendigt at erhverve den. Den tilhørte Gaarden Marienhof, hvis Ejer paa dette Tidspunkt var Proprietær Fabricius.

Bakken kostede 600 Kr., hvilken Købesum angiver Jordens Kvalitet. Den var ikke førsteklases.

Ikke lang Tid elter blev den indhegnet, og der blev plantet Pil i Skellet. Den var hermed erhvervet, og dette skete ca 1915.

Nu laa Bakken hen i 5 Aar. Græsset groede, som det vilde. Min Broder og Hr. Dall havde i 1916 købt Blæsenborg — den hvide Villa paa Bakkens Top, som blev Bestyrerbolig og stadig er det. Det var nu nemmere at komme op til Blæsenborg. Man kunde gaa over Bakken. Men Bakken laa hen og ventede paa sin Tildannelse. Denne tog sin Begyndelse i Aaret 1920.

Min Broder og jeg havde ofte talt om Bakken, men noget Resultat var vi ikke kommet til. Skolegaarden var dengang ikke stor, og den endte med Regnskuret, som gik fra Vest til Øst i Skolegaardens nordlige Ende.

Det vilde være rart at faa Skolegaarden udvidet mod Nord; og en Dag i April, da vi stod bag ved Regnskuret og saa op mod Bakken, blev vi saa klar over, at den eneste Mulighed vilde være at grave ind i Bakken mod Nord i Skolegaardens Bredde og Dybde, og saa, naar Udgravningen var færdig, at flytte Regnskuret. Den øvrige Del af Bakken tænkte vi ikke paa at tilplante. Vi var paa det rene med, at Arbejdet maatte vi selv udføre. Fremmed Arbejdskraft var der overhovedet ikke til at tænke paa. Det kunde Budgettet ikke bære. Men vi var ogsaa i høj Grad parate til selv at tage fat. Det var Palmesøndag om Formiddagen, vi tog det første Spadestik bag Regnskuret. Vi havde

jo talt om det et Par Dage, og mine to Venner, Dynesen og Sæderup, der nu henholdsvis er Inspektør her ved Skolen og Overlærer i Esbjerg, stillede ogsaa i Arbejdstøjet. Nu var vi fire, og nu skulde der tages fat. Det blev der ogsaa. Min Broder og Sæderup læssede Trillebørene, og jeg kørte ud. Paa det Sted, hvor jeg lagde Trillebørens Indhold, stod Dynesen og spredte dette Indhold, saa det kom til at ligge, som det skulde.

Han var endvidere Altmuligmand; han sørgede for Udmaalingen, og naar Trillebøren ikke virkede, som den skulde, var det hans Sag at faa Hjulet til at gaa rundt igen. Det spurgtes selvfølgelig, hvad de her Lærere paa Realskolen nu var ved at tage sig for, og der samlede sig efterhaanden nogle Tilskuere, der gav gode Raad, og som ellers vilde forvise sig om, at det virkelig var sandt, at disse Realskolelærere kunde haandtere Værktøjet og optræde som Jordarbejdere. De blev beroliget i saa Henseende. Kl. 12 standsede vi den første Dag. Det var jo Palmesøndag, og jeg skulde bl. a. til Konfirmation i Thorsager. Det var jo i Krigens Tid, saa der var ingen Eftermiddagstog, men saa gik min Kone og jeg derover. Jeg kan godt huske, at det værkede lidt i Kroppen paa Spadsereturen. Jeg kunde til min store Undren godt mærke, at jeg havde været paa Arbejde.

Vi aftalte nu, at vi skulde tage fat paa Arbejdet mindst een Time hver Dag efter Skoletid. Og det gjorde vi. Arbejdet skred let fra Haanden. Jorden var jo nem at arbejde i, da den jo for det meste bestod af det bare Sand med mange Sten i, men der kunde undertiden komme en Straale Mergel, der strakte sin to eller tre Meter brede Tunge ud gennem Sandet. Naar en saadan Straale viste sig, og det gjorde den for Skolegaardens Vedkommende i det nordøstlige Hjørne, saa kom een af mine store Stunder. Saa skulde jeg have fat paa Hakken. Jeg gik for at være den stærkeste, og jeg havde ikke noget imod at blive kaaret som stærk Mand; det har unge Mennesker med gode Legemskræfter jo sjældent. Naar vi saa kom til Mergelen, blev jeg sat i Arbejde. De andre flyttede sig i tilbørlig Afstand, og saa svang jeg Hakken, saa Mergel og navnlig Smaasten stintede.

Dynesen har forevigt eet af disse Raserianfald i omstaaende Tegning, der mere end mange Ord viser Begivenhedens Voldsomhed. Tegningen er i den Grad realistisk, at han ikke engang har glemt, at jeg den Gang kun var Indehaver af een Sele, og at jeg dengang bar Haaret oprejst, viser Kunstværket ogsaa tydeligt. Naar Raserianfaldet var forbi, laa der adskillige Børefulde Mergel løse. De blev læssede paa og kørt ud, og vi begyndte saa igen i det vestlige Hjørne, og naar vi atter kom til Mergelen, gentog Begivenheden sig.

Det var Meningen, at Udgravningen i Skolegaarden skulde være færdig, saa den udviede Skolegaard var i Orden til Eksamenens Begyndelse — i Slutningen af Maj. Og saaledes skete det ogsaa.

Det var en stor Dag, da Regnskuret blev flyttet. Det var ordnet saadan, at det skulde ske i Skoletiden, saa Skolegaarden kunde aabne sig i sin ny Skikkelse for Børnenes Øjne. Den daværende Pedel hed Aage Sørensen. Han har en ikke ringe Andel i Bakkens Tilblivelse. Han interesserede sig for Arbejdet, og han var Haandværker, saa han kunde det, vi andre ikke kunde. Det er ham, der er Mester for alle de Stensætninger, der er paa Bakken, og det er ikke saa faa. Aage Sørensen havde løsnat Regnskuret saadan, at det kunde svinges mod Øst, og i et af Frikvartererne stillede vi ved det løsnede Regnskur, tog fat og svingede det mod Øst. Og der laa den nye Skolegaard i hele sin Udstrækning. Den var ganske vist fuld af Sten, men den laa der, og nu tog Aage Sørensen fat.

Stenene blev slaaet, og Murene rejste sig. Langs Stensætningens Kant blev der plantet Roser, og de store Jordvolde mod Øst og Vest blev tilplantede. Navnlig blev den mod Vest ordnet med Græsplæne og Plantning, og mange af de gamle Elever vil endnu huske den under Navnet „Pigernes Plads“; den var nemlig forbeholdt Pigerne. Pladsen mod Vest, som Drengene skulde have nydt godt af, gik op i Stadion.

Vi havde vist, at vi kunde magte Arbejdet, og det førte til, at

den oprindelige Plan om at tilplante Bakken blev opgivet, og Tankerne samlede sig om fortsatte Udgravninger.

Lærer G. K. Graversen — nu Lektor i Randers — foreslog, at vi skulde tage fat paa en Plads til Friluftsgymnastik. Den kunde ligge mod Øst, og den kunde formes som et Stadion — en miniature —, og den kunde saa passende kaldes Stadion.

Vi var ikke længe om at faa Arbejdet sat i Gang. Først foregik store Maalinger, og det var navnlig min Broder og Dynesen, der her havde Ordet, men paa Kongens Fødselsdag den 26. September begyndte Arbejdet paa Stadion. Det var et stort Arbejde, og der var det besværlige ved det, at Hovedparten af Jorden skulde flyttes fra Øst mod Vest. Der var altsaa ret langt at køre med Trillebøren, men da det var mig, der havde den Tjans, var der ingen af de andre, der talte syndeligt om det.

Dynesen, der som sædvanlig skulde planere — sprede den udkørte Jord — lukrerede ved den lange Afstand og fik sig mangt et billigt Hvil. Han har skildret det i nedenstaaende Tegning: „Altmuligmanden arbejder“, hvor man ser ham støttet til Skovlen, betragtede mig, der sveddryppende og med Piben i Munden kommer med Trillebøren, medens min Broder og Sæderup i det Fjerne læsser den næste Trillebør.

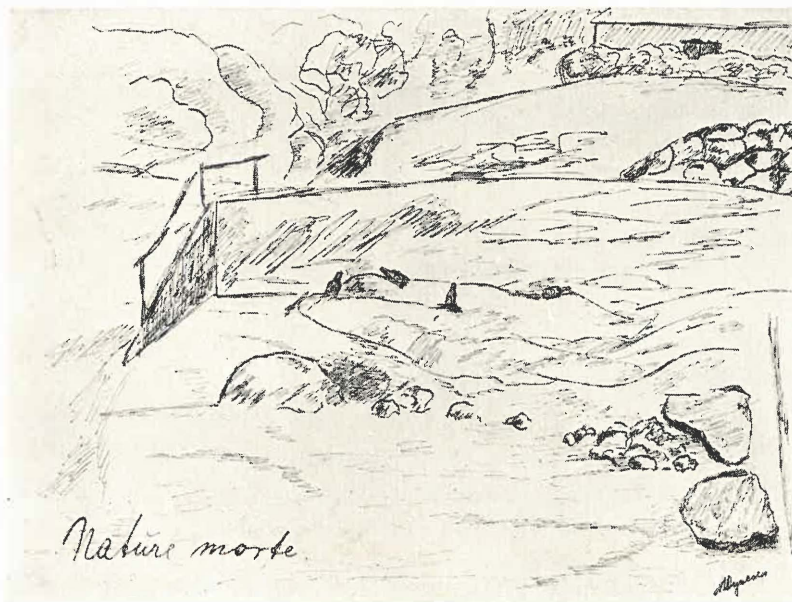
Vi havde et dejligt Efteraar dette Aar, og der blev bestilt meget. Vor Iver ildnede ogsaa Eleverne, og den daværende Spejdertrup

blev opflammet til Daad. De kom i Tanker om, at de vilde flytte Jord. Det blev imidlertid kun til et enkelt Forsøg. Børen var for stor, og Hakken var for tung, men deres Ildhu fortjener at mindes.

Vi maatte jo holde stille et Par Vintermaaneder, men da For-aaret 1921 kom, tog vi ekstra fat. En Fridag skulde vi tage et ordentligt Tag. Vi havde i den Anledning laant Vognmand Sørensens Befordring, og da min Broder jo havde Ansvaret for det hele — og ogsaa for Befordringen, blev det hans Arbejde at køre den. Jeg blev sat til at læsse sammen med Sæderup, og Dynesen fik travlt den Dag med at planere den udkørte Jord. Det gik strygende i nogen Tid, men saa skete det, at den ene af Vognmandens Heste, som velsagtens havde slidt haardt i det Dagen i Forvejen, lagde sig træt til Hvile paa Jorden, og der stod vi saa. Vi spændte fra ; og vi fik Bud efter Vognmanden. Da han kom, rejste Hesten sig imidlertid igen ; men vi sagde nu „Tak for Laan“, og Sørensen kørte hjem med Befordringen.

Da han var kørt, sagde min Broder til mig: „Tag du nu fat paa Trillebøren ; du støvter ikke“. Og saa tog vi fat paa den gamle Maner, alt imedens Vittigheder og Haansord om den trætte Hest knitrede i Luften, og jeg løb ekstra hurtigt med Trillebøren for at bevise, at jeg var saa langt fra „at støvte“.

Det kunde jo ikke undgaas, at vi undertiden blev tørstige, og saa var der jo ikke saa langt efter en Bajer. Vi plejede at hænge en Trøje op paa den historiske Hakke, saa min Kone kunde se det, og

det varede saa ikke længe, inden Øllet kom. Undertiden glemte vi Flaskerne, og Dynesen har skildret en saadan Forglemmelse i foranstaaende Billede: Nature morte, hvor man ser den forladte Arbejdsplads med fire tomme Flasker.

Stadion skulde være færdig til Aarsafslutningen 1921, og den blev færdig. Jeg havde i Vinterens Løb lavet et Digt om Bakkens Tilblivelse som lød saadan:

To Mænd stod nede ved Storbakkens Fod.
„Bakken skal bort, her skal Børnene lege“.
Mennesketanken har sælsomme Veje,
og saa tog de fat, lige der, hvor de stod.
Bakken laa stille i Solen og lo.
„Saa I flytter Bjerge I Puslinger to.
Nej, her har jeg ligget i tusinde Aar,
og her vil jeg ligge, mens Tiderne gaar“.

De to Mænd tog fat, og to andre kom til
med Spader og Skovle og bomstærke Børe.
Bakken saa ned paa det sælsomme Røre
og smilte og tænkte: „Gud ved, hvad de vil“.
Vinden kom ned over Storbakkens Kam.
„Naa, lille Bakke, nu skifter du Ham“.
„Aa, det er Utøj“, sa' Bakken og lo.
„Det Skab, det forstyrrer min hellige Ro“.

De fire, de sled. De to graved' ud.
Een kørte Jord bort, een lagde tilrette.
Tidt blev de svedte, og tit blev de trætte,
men Bakken blev flyttet paa Menneskets Bud.
Da Arbejdet endtes, da smilede han,
som ejede Bakken, mod Bakkammens Rand.
„Du bli'r jo helt pæn Bakke, naar du blot plejes.
Nu er der Plads her, og nu kan her leges“.

Digtet vandt et saadant Bifald blandt os, at det blev bestemt, at den sidste Linie skulde indhugges paa en Sten, som skulde rejses for Enden af Stadion og afsløres paa Forældredagen. Stenen staar der, og den bærer Indskriften.

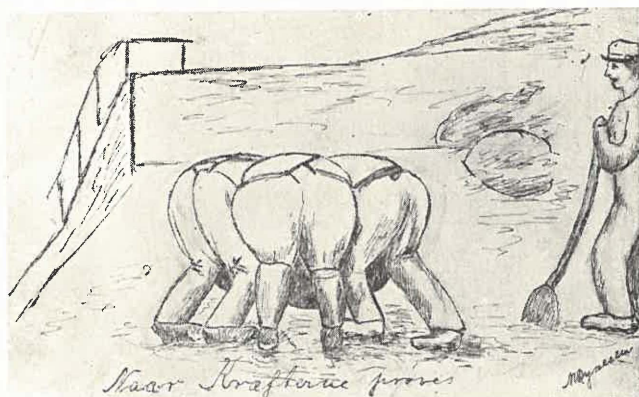
Der var nemlig Sten nok. De var forsaavidt meget velkomne, da der skulde mange Sten til de paatænkte Siddepladser de forskellige Steder, men de skulde jo flyttes, og de gik jo ikke af sig selv. En saa-

dan Flytning af Sten har Dynesen ogsaa forevigt i nedenstaaende Tegning.

„Naar Kræfterne prøves“, hedder den. Mån kan let kende Dynesen. Han staar som sædvanlig med Skovlen; og man kan ogsaa let kende mig paa den ene Sele. Hvad de to andre Deltagere angaar — Sæderup og min Broder — maa man lade Fantasien have frit Spillerum.

Stadion blev færdig til Forældredagen.

Siddepladserne blev dannet, og Dagmargrotten blev bygget. Det sidste var meget svært. Stenene skulde bæres fra Stadion og op paa den store Vej, og det Arbejde blev Sæderup og jeg sat til. Vi

tog Hjulet af een af Trillebørene og bandt et Reb i Hullerne, hvor ellers Hjulet sad. Saa tog jeg Rebet om Skuldrene, og Sæderup tog ved Haandtagene, og saa gik vi op med en Børefuld Sten. Rebet efterlod sig Mærker paa min Ryg, men Stenene kom op. Dagmargrotten blev dannet — opkaldt efter min Kone — og jeg kvad:

Dannes skal Grotten, mens Dagen hun lyser.
Sol gaar i Bjerger; — men Stene skal staa
støtte i Mure og værne for Sandet;
Flint — lagdelt Gnejs og Granitten den graa.

Mænd danned' Grotten. Paa Skuldrene bar de
Børene lasted' med Gnejs og Granit.
Sindrigt de bygged', og nu stander Grotten
mælende: Her blev der slæbt — blev der slidt.

Grotten er Stadions vældige Pande,
fager i Sommerens synkende Sol;
herlig at skue, naar Dagen hun dages.
Grotten er Stadions Dronningestol.

Saa kom den store Dag — Afslutningsdagen 1921. Der skulde være Gymnastikopvisning paa Stadion for første Gang. Ved den østre

Ende stod Stenen med sin Inskription — tildækket. Ved den stod „*the two Holgers*“ — Holger Kirkholt og Holger Krogh, og da min Broder havde givet Tegn, faldt Dækket for Stenen. Min Broder talte ved den Lejlighed om den skønneste af alle Idrætter: Arbejdet, og ogsaa Direktør la Cour, Pindstrup, havde Ordet ved den Lejlighed. Det var en stor Dag.

I Ferien gik vi videre. Gangene blev gravet, men det var jo for Smaating at regne for os, og det næste store Arbejde blev saa Tennisbanen. Den er ikke Tennisbane længere. Den er omdannet til Have, men den blev til som Tennisbane; og i mange Aar blev den brugt som saadan. Da vi var færdige med dette private Arbejde, skulde Plantningen af Bakken til at begynde. Det var let nok at plante i Opfyldningerne; der skulde det nok gro, men vi havde vore bange Anelser med Hensyn til Træernes Grovillighed der, hvor Læbæltet mod Nord nu er. Vore bange Anelser slog til. Træerne vilde absolut ikke gro der. Vi maatte til at kulegrave. Om dette Arbejde var min Broder og jeg alene. Dynesens og Sæderups Deltagelse i Bakkearbejdet hører nu op. Sæderup rejste fra Skolen, og Dynesen blev optaget af andet Arbejde. Naa, vi kulegravede, og det hjalp. Nu groede det. Min Broder havde længe tænkt paa at erhverve Møllebakken for derved udvide Anlægget. Der bød sig nu en Lejlighed, da Proprietæren paa Marienhof godt vilde sælge, og saa købte min Broder.

Nu skulde vi saa til at tage fat igen. Arbejdets to Hovedpunkter var Teatron og min Have. Det første var det værdste. Imidlertid var der den Fordel, at det var let at komme af med Jorden, fordi den skulde flyttes hen i Hulvejen — den gamle Møllevej — som skulde dækkes, for at Bakkerne kunde blive forenet, og den store Vej kunde komme til at løbe, som den skulde. Vi kunde her anlægge Tipvognespor, saa vi kunne benytte Tipvogne i nogen Tid, og Arbejdet skred rask fra Haanden. Værre var det, da Teatrets vestre Side skulde dannes, for da maatte Trillebørene i Gang igen, og da skulde der køres opad med Jorden.

Under dette sidste Arbejde var det, at min Broder opmuntrede mig med at fortælle Historie, saaledes som jeg har skildret det i sidste Aarsskrift. Da vi var færdige med det Arbejde, var vi ved at være trætte, saa Læbæltet mod Nord paa Møllebakken lod vi kulegrave ved fremmed Hjælp. Aaret efter fortsatte vi med Udgravningen ved Sportspladsen, som min Broder havde købt, og i 1932 standsede Arbejdet. Bakken laa nu i det væsentlige, som den ligger nu, men den er stadig ikke færdig. Der mangler endnu noget ved Sportspladsen, og om jeg naar at faa det færdigt — ja det vil Tiden vise.

Som min Broder sagde: Bakken blev til ved den skønneste af

alle Idrætter — nemlig Arbejdet. Nu staar den beplantet, og hvert Foraar grønnes den, og hver Sommer staar den i sin Skønhed.

Paa Bakken staar Mindestenen over Skolens og min Broders Ven Magister P. K. Thorsen, og ikke langt fra den staar den store Mindesten, som Elever rejste over min Broder. Den kunde ikke rejses paa et bedre og skønnere Sted, og den kunde ikke rejses paa et Sted, han holdt mere af.

Og her standser Beretningen om Bakkens Saga — foreløbig.

Erik Munch.

Festdeltagerne forlader Teatron.

POSITIV INDSTILLING

Gid De altid maa være positivt indstillet overfor Livet! At være positivt indstillet vil sige at kunne finde Værdierne frem — og have Øje for dem — i Stedet for Manglerne. Intet i denne Verden er fuldkomment, men heller intet er værdiløst; det vil vistnok altid være muligt at finde noget, som kan bruges, og det skal man fæste sig ved og anvende som Udgangspunkt; der vil i Reglen altid være Mulighed for at naa et Resultat.

De kender disse to Typer af Mennesker: de positive og de negative. De sidste har især Øje for Manglerne hos deres Medmennesker og iøvrigt ved alt, hvad de møder, fæster ogsaa Blikket særligt ved det, de andre har, men de selv savner — og bliver bitre i Sindet i Stedet for at huse og pleje Taknemlighed over alt det, de selv fik i Eje.

De siger gerne „Men“; „han er jo et rart Menneske, *men* noget selvglad“, „han er selvfølgelig en dygtig Lærer, *men* han er lidt utaalmodig“, jeg er naturligvis glad for at være ansat hos Købmand A, *men* jeg vilde nu hellere være hos Grosserer B“.

De Mennesker mangler navnlig Taknemlighed, og de er aldrig glade; Solen faar ikke Lov til at skinne ind ad deres Vinduer og varme Stuen op, og de er jo egentlig fattige og bliver det mere og mere; men det mest triste er, at de ogsaa gør andre fattige ved altid at paa-pege Manglerne og Skavankerne. Der kommer en Kammerat og fortæller glad en Oplevelse eller viser et Arbejde, som nu omsider er lykkeligt fuldført og ønsker at dele sin Glæde med sin Ven. Hvad gør Venen? Han — eller hun — kommer straks med sit „men“ — fremhæver Fejl og Mangler og Brist og tager derved Glæden fra den anden, hvilket er Synd.

Gid De maa være positive og fæste Blikket paa det værdifulde! Jeg mener slet ikke et romantisk, virkelighedsfjernt Livssyn, som ikke ser nøgternt og realistisk paa Livet, nej, tværtimod, som netop ser Tingene, som de er, mangelfulde og vanskelige og pinagtige, men alligevel, trods det, lader det lyse, gode, brugbare træde i Forgrunden.

Jeg tror, vi faar mest ud af Livet paa den Maade, kommer til at leve et lykkeligere Liv, mere indholdsrigt og glæderigt.

De skal være positivt indstillet over for Deres Næste, som møder Dem paa Vejen. De faar maaske kedelige og urimelige Kolleger, som tager Dem overlegent, overser Dem — det kan være særdeles ubehageligt. Lad Dem imidlertid aldrig forknytte af dette; lad det ikke sætte bitre Frø i Deres Sind; det er negativt og giver ikke Bonus, om

det sker. Mød Deres Medmennesker med Tillid. „Saa bliver vi skuffet“, svarer De. Ja, De vil opleve mange Gange, at Mennesker skuffer Dem, men alligevel, lad ikke Skuffelsen slaa Rod i Deres Tanker, sæt den i Baggrunden og vedbliv at se lyst og tillidsfuldt paa Livet og paa Mennesker. De naar længst ad den Vej. „Hvis du kan smile varmt og lyst, saa vis det nu! Lad dine Venner ganske tyst, før de forlader Livets Kyst, fornemme Varmen i dit Bryst — ja, vis det nu!“ Det er Varmen i vort Bryst, som ikke maa ødes af de andres Kulde, men præge vor Færd. Kun ved positiv Indstilling faar De Indflydelse paa andre til det gode, og det er da vort Maal: at kunne være til Hjælp for andre. En Lærer gik en Dag til sin Skolebestyrer for at klage over en Dreng, som han ikke kunde magte. Skolebestyreren sagde til ham: „Kan De ikke se det rare ved den Dreng?“ Det er Vejen; det er den positive Indstilling, der finder det værdifulde, selv om det gemmer sig, og hjælper det frem til Udfoldelse med venlig Tillid.

Endelig er der den positive Indstilling over for Gud. De negative siger „Hvorfor?“ *Hvorfor* fik jeg ikke en bedre Examen, skønt jeg fortjente det? *Hvorfor* faar jeg ikke snart en Stilling? *Hvorfor* skulde jeg opleve den Skuffelse? Grundtonen i deres Liv er Ak!, og Bitterhed i Sindet bliver let Ormen, som udmarver Planten, mens den positive spørger: Hvad mon jeg skal lære af dette Nederlag eller den Smerte? og fæster iøvrigt Blikket ved dette, at Gud paa saa mange andre Omraader giver sin Velsignelse. Den positive siger — eller øver sig i at sige — Tak! trods alt, fordi der staar skrevet, at alle Ting samvirker til Gode for dem, som elsker Gud.

Nogle er af Natur Optimister, andre fødte Pessimister. De har det ikke lige let; de sidste har det sværest. Dertil kommer, at Livet former sig saa forskelligt. Nogle faar Lov at leve alle Dage „paa Sol-siden“, som man siger, mens andre fører det, man kalder en trist Tilværelse. Det kunde se ud, som om det er sværere for disse end for de første at eje den positive Indstilling — det er det vel ogsaa; men saa meget vigtigere er det for dem at opøve den gennem daglig personlig Træning af Karakteren.

Livet selv med dets Omskiftelser og smertefulde Oplevelser, som vel ingen gaar fri af — ganske særligt den forhaandenværende Tid — frister paa mange Maader til det negative Syn. Men: „Giv aldrig tabt! Først da er du en slagen Mand. Men spænd hver ilter Evne til Kamp for, hvad du vil og kan, og glipper det, grib bedre an. Husk, du blev skabt til Daad i Dagens Stævne. Den Knøs, som stod i Stridens Brand, blev Mand.“

Jac. Høyer.

GL. ESTRUP OG DETS MÆND

Ved Landevejen fra Randers til Grenaa, i det „Pas“, der dannes mellem Helligbjergets bratte Skraaninger og Helligaaen, ligger Adelsborgen, Gammel Estrup — eller Essendorp, som det hed i gamle Dage. Den stolte Borg spejler sine svære Mure i Voldgravenes rolige Vand.

Der er tyst og stille i de gamle Stuer og i de store Sale, kun Turister færdes der for at bescue de mange Seværdigheder, der rummes indenfor Murene.

Gl. Estrup, Eske Broks prægtige Herresæde, er blevet til Jyllands Herregaardsmuseum, en værdig, om muligt endnu mere statelig Pendant til Sjællands Frederiksborg.

Med sin ypperlige Beliggenhed mellem Aaen og dens Morads paa den ene Side og Helligbjergets Højder paa den anden Side har Borgen „staaet Vagt“ ved denne Dør til Djursland.

I de Tider, hvor Gl. Estrup opstod, gik det haardt til. Strid og Ufred var Tidens Tegn, og mange af Besidderne var da ogsaa haarde Halse.

Der var tit Strid med baade Kongen og ogsaa med deres Naaboer, hver hyttede sit eget Skind.

Omkring 1330 tilhørte Gl. Estrup Ridder Iver Nielsen Rosenkrantz, velsagtens en af de Herrer fra Hevringholm.

Ellers hører man om den i 1340, da Niels Ebbesen havde dræbt Grev Gert i Randers. Greven havde fordrevet Ejeren, Anders Jensen, men efter Træfningen i Randers sluttede Valdemar Atterdag Fred med Grevens Sønner, og Anders Jensen kom tilbage til Gl. Estrup.

Imidlertid maa han og hans Kone ikke have haft samme Mening om Tingene, for, da han døde, sluttede hun, Johanne Brok, sig til Oprørerne. Det endte med, at Valdemar Atterdag i 1359 ødelagde Borgen.

Efter denne Johanne Brok tog Familien Brok Navnet.

Sønnen Jens Andersen Brok var derimod Kongens Tilhænger

og blev efter Moderens Død i 1372 Besidder af Godset. Sandsynligvis har han staaet paa en endog særlig god Fod med Kongen, thi han nævnes senere som Drost, altsaa en Slags Finansminister.

Da han døde i 1408, gik Gl. Estrup i Arv til Sønnen, Eske Jensen Brok.

Han var ogsaa kongetro. Han var Adelens Fører, da Kristoffer af Bayern maatte knuse Bondeopstanden i Vensyssel i 1441. Det fortælles, at Eske Brok blev dræbt i et Slag i Maj Maaned, hvor Adelen blev slaaet af Bondehæren, der blev anført af Henrik Tagesen Reventlov. Dog — det er vist mere historisk rigtigt, at han blev hugget ned i en mindre Træfning ved Nørresundby.

Det var den Tids Bondetog, og herfra har vi Visen om Morsingboerne og Thyboerne, der flygtede, mens Vendelboerne blev tilbage.

Som Herre til Gl. Estrup fulgte nu Eske Broks Søn, Ridder Herr Lave.

Han var en stridig Herre, han havde et voldsomt, opfarende og hidsigt Temperament. Han gik ikke af Vejen for at dræbe en Mand, hvis han havde noget imod ham. Saadan dræbte han 1468 Borger Niels Paaske i Randers, en af de berømte rige Paaskesønner. Det kostede ham adskilligt i Mandebod.

Løvrigt var han en Dygtighed, antageligt er det ham, der har paabegyndt Opførelsen af det Gl. Estrup, som vi kender i Dag.

Det gamle Stenhus, Vestfløjen i det nuværende Komplex, hviler paa en Granitsokkel, hvorover der er fortsat med svære røde Munkesten. Endnu ser man Spor af Munkeskifte, navnlig mod Gaardsiden, samt Spor af spidsbuede Vinduer og Dørkarme, som nu er blændede.

Dette Stenhus førte han op i 2 Stokværkers Højde over en Kælder med ejendommelige Hvælvninger.

Der blev bygget, saa det kunde holde til det værste. Murene er i Kælderen 3 Mtr. tykke ud mod Graven og ellers 2 Mtr. tykke.

Vestfløjens Gavl fortsætter ind i Nordfløjen, der er bygget noget senere.

Lave Broks Anlæg fremtræder saaledes som et Vinkelhus.

Ved Siden af Byggeriet fik han samlet Bøndergodset og fik i 1469 Birkebrev paa sit Gods i Fausing og Auning Sogne. Estrup Birk hed det, og det blev senere i 1700 og 1761 udvidet til det senere erhvervede Gods. Estrup Birk bestod til 1849.

Senere, i 1472, arvede han Vemmetofte paa Sjælland efter sin Bedstefaders Søster, en vis Fru Johanne Nielsdatter.

Da han døde i 1503, fortsatte hans Enke, Kirstine Høg Driften

af Godset. Hun blev senere gift med Peder Lykke, og hun opførte Sydfløjen af Munkesten og i Munkeskifte.

Først i 1529 deltes Godserne Estrup og Vemmetofte mellem Børnene, Niels og Yde. Hun var gift med Truel Ulfstand til Torup. Det blev delt paa en ejendommelig Maade, idet noget af det var de fælles om, men det andet ejede den ene kun en Trediedel af og den anden to Trediedelev.

Herved kom to Familier til at bo paa Gl. Estrup, disse forgre-nede sig til flere, og der opstod et Sammensurium med Stridigheder, Kiv og Spektakel.

Ude omkring i Landet var der ligeledes Oprør og Uro; Kongen, det var paa det Tidspunkt Kristian III, havde som sine Forgængere Vrøvl med Bønderne.

Skipper Klement havde rejst sin Bondehær, som slog Adels-hæren i Slaget ved Svenstrup d. 16. Oktober 1534. — Her faldt Niels Brok.

Hans Søn, Lave Brok, led i 1565 samme Skæbne i Slaget ved Svartea.

Og hermed er vi naaet til den sidste, men til Gengæld den største af Brok'erne, Rigsraad Eske Brok.

Han bragte atter Gl. Estrup paa een Haand, idet han udkøbte Carl Bryske til Nørsgaard i 1587.

Nu var han ene om Gl. Estrup, men det var han ikke tilfreds med.

Det gik nu Slag i Slag.

1599 udkøbte han Claus Podebusk, saa han ogsaa blev Eneejer af Vemmetofte.

1608 købte han Hevringholm for 50,000 Rd. af Elsebe Skram, der var gift med Eske Bille til Svanholm. Paa det Tidspunkt hørte der 81 Gaarde og 40 Huse til Hevringholm.

Samtidig købte han ogsaa af Elsebe Skram Hovedgaarden Nielstrup for 14,000 Rd.

4 Aar senere købte han Rudgaard (Rygaard) i Vorager Sogn af Brødrene Jørgen og Falk Lunon — og senere købte han Estruplund i Rougsø Herred af Anders Jørgensen Friis.

Efterhaanden var han blevet en mægtig Mand, han havde faaet gode Evner i Vuggegave, men han forstod ogsaa at bruge dem ret.

Siden hans hidsige Stamfader, Lave Broks Tid var Gl. Estrup gaaet i Forfald. Der siges, at man i Regnvejrs ikke kunde sidde eller ligge tørt i Husene,

Der var altsaa noget at gøre for Eske Brok, og han gjorde det.

Han begyndte ca. 1600 med at gennembryde Østfløjen med en bred Portgennemkørsel — foran Porten opførtes et Slags Taarn med Trappegavl.

Hele Fløjen blev forhøjet med et Stokværk, saa den nu fremtræder i 3 Stokværker. Denne Fløj blev endvidere fornyet med 2 ottekantede Hjørnetaarne i 4 Stokværker. Disse afsluttedes med fladt Tag, blev forsynet med murede Brystværn og Skydeskaar.

De to Sidefløje blev af Eske Brok delvis nedbrudt og igen opført i 3 Stokværker.

Inde i Eorggaarden blev der opført 2 Trappetaarne, blytækte og med Laternespir. Det ene blev opført i Krogen mellem Vest og Nordfløjen og det andet ved Sydfløjen.

Disse Byggearbejder blev rimeligvis ledet, foruden af Herren selv, af Mathias Bygmester paa Dronningborg. Denne Mand nævnes flere Gange i Eske Broks Dagbøger, uden han derfor omtaler noget om selve Byggearbejderne.

Eske Brok var Rigsraad og Lensmand paa Dronningborg. Som Følge deraf tilbragte han meget af sin Tid i Randers.

Dronningborg Slot eller, som det hed dengang, Randersgaard laa mellem Frederikspladsen, Slotsgade og Brødregade. Paa den Tid var Frederikspladsen udlagt som Slotshave. Eske Brok førte Dagbog, og herfra kan man faa et ganske godt Indtryk af ham.

Han var jo hovedrig, men — alligevel var det hans største Lyst at købe billigt. Saaledes staar der i Dagbogen: Den 19. Marts 1613 købte jeg her paa Torvet (i Randers) 4 Ol Sild for 28 Skilling, som jeg straks leverede Niels Kældersvend.

Han drev Studehandel, købte selv Studene hos Bønderne, billigt naturligvis. Saa fedede han dem om Vinteren og solgte dem i Hamborg om Foraaret. Et Aar indbragte Salget ham 2060 Rd.

Ogsaa Korn handlede han med. Baade Korn og Malt solgte han til Hollændere. Saaledes anfører han i Dagbogen, at han i 1612 solgte 1000 Td. Rug for 1350 Daler til en Mand fra Amsterdam.

En Jægers fri Tilværelse holdt han meget af, men helst alene eller med et Par Stykker af sine Folk.

En stor og stærk Mand som Eske Brok gik ikke af Vejen for Drikkegilder, men han skulde dog helst nødes dertil. Havde han været til Gilde og eventuelt blevet beruset, betegnede han det med et Kryds i Dagbogen. Af og til er der to Kryds, vel for at betegne Rusens Størrelse. Engang var han til Gilde hos Kristian IV i Bergen — det er i Dagbogen betegnet med tre Kryds og Tilføjelsen: Gud Fader bevares!

Han var Typen paa den solide jyske Herremand, han lagde et godt Stykke Arbejde paa Gl. Estrup, og saaledes som Borgen nu fremtræder, er den hans Værk.

Han var den sidste Mand af Brok'erne, han havde ingen Søn-

ner, og da han døde i 1625, blev hans Godser delt mellem hans tre Døtre.

Elisabeth, der var gift med Frands Lykke til Overgaard, fik Hevringholm, Estrupholm, Rudgaard og Nielstrup. Deres Søn var den bekendte Kaj Lykke.

Berete, der var gift med Tyge Brahe fik Vemmetofte.

Jytte, der var gift med Jørgen Skeel til Søstrup og Skærvad, fik Gl. Estrup.

Derved opstod der en ny Slægt, Skeelerne paa Gl. Estrup, og i dens Besiddelse har Godset siden været.

Jørgen Skeel døde allerede 1631, og hans Søn, Christian Skeel, arvede Gl. Estrup. Han havde Tilnavnet „den rige“, og han havde alky-mistisk Laboratorium i et Taarnværelse mod Syd.

Altartavlen i Auning Kirke, der er meget smuk og rigt udskaaren med et Relief i Midterfeltet, der viser Opstandelsen, lod han udføre og opstille ca 1660. Den er forsynet med hans og hans Hustru, Birgitte Rosenkrantz Vaaben.

Han døde i 1688. Den næste Godsejer blev Sønnen, Kammerjunker Jørgen Skeel, som døde 1695.

Hans Enke, Benedicte Brockdorff, der senere blev gift med General Grev Chr. D. Reventlow, oprettede 28. Maj 1697 Gl. Estrup til et Stamhus for Sønnen, Kammerherre Christen Skeel. Han opførte det hvælvede Gravkapel ved Auning Kirke; det er adskilt fra Kirken ved en Smedejernsdør og indeholder bl. a. et pragtfuldt Marmor Epitafium over Jørgen Skeel.

Ovennævnte Christen Skeel, der nu besad Stamhuset, oprettede 1. Oktober 1725 af sine andre Gaarde: Søstrup, Skærvad, Ørbækgaard og Skern, Grevskabet Scheel.

Da han i 1731 døde, blev hans Besiddelser overtaget af Sønnen, Gehejmeraad Greve Jørgen Skeel. Han byggede murede Broer over Voldgravene, og opførte Ridehuset. Han var meget interesseret i Heste, var en stor Hestekender, og han drev Hestestutteri paa Øen Hjelm, som hører til Godset.

Hans Efterfølger som Godsejer bev hans Sønnesøn, Oberstløjtnant, Greve Jørgen Scheel, der døde 1825. Han fik 5. Juni 1807 kgl. Bevilling til at nedlægge Grevskabet mod at erstatte det med en Fideikomiskapital paa 35,000 Rd. Disse Penge forhæftede han paa Søstrup og Skærvad, men i 1823 blev disse Godser stillet til Auktion og blev tilskødet den kongelige Kasse for 80,000 Rd.

Som Ejer af Gl. Estrup fulgte nu Sønnen Greve Christian Scheel, til han døde i 1844; dernæst hans Enke Christane, f. Pind, der døde elleve Aar senere, i 1855.

Sønnen, Kammerherre Greve Jørgen Scheel, der da arvede Godset, døde i 1889. Hans Enke Christiane D. C. Scheel havde det til 1918 og Godset tilfaldt da Sønnen, Hofjægermester Greve Christian Scheel.

Kort efter kom den nye Ordning med Stamhusenes Afløsning, og Stamhuset Estrup overgik 7. Juli 1921 til fri Ejendom.

En Del af Jorden blev da solgt fra til Udstykning.

Efter Grevens Død overgik Gl. Estrup til Svigersønnen, Godsejer V. Uttenthal til Løvenholm, der stadig ejer det.

Ved hans og Statens Hjælp oprettedes i 1926 Herregaardsmuseet, dels af det, der var til Stede, og dels af Genstande, der blev laante paa Frederiksborg-Museet. Senere er det blevet udvidet med Gaver fra mange Sider.

I det Indre er der bevaret Interiører fra det 17. og 18. Aarhundrede. I flere Værelser findes der Stuklofter med Malerier, samt kostbare Gobeliner.

I Riddersalen f. Eks., der ligger i Sydfløjens andet Stokværk, er der Gobeliner, der gengiver Skeel Slægtens Gaarde i 1700.

Under Riddersalen er der indrettet et Kapel, sandsynligvis af Christian Skeel „den rige“. Her er Hvælvinger, der hviler paa runde Midtpiller, et Altermaleri, forestillende Kristus med Tornekrone, vistnok malet af en Rembrandt Elev. Endvidere er der en Døbefont fra den romanske Tid.

Rundt om i de forskellige Stuer findes der en stor Portrætsamling.

Gl. Estrups Historie slutter her, men den fortsætter i Fremtiden som Museum, som Udflugtssted for de mange, der har Interesse for at lære deres Lands og deres Egns Historie at kende.

Naar man gaar fra Ladegaarden, over de to Voldgrave, gennem Porten, til man staar i den mod Øst aabne Borggaard, hører Taarnuret falde i Slag, ligesom fornemmer man Fortidens Tale til en, — om Gl. Estrup og dets Mænd.

Fornemmelsen forsvinder ikke, hvis man gaar indenfor.

Anders Bager Jensen.

1918 — 1943.

Det er i Aar 25 Aar siden, Inspektør M. Dynesen begyndte sit Medarbejderskab ved Ryomgaard Realskole.

Det er en stor og mangesidig Virksomhed, Hr. Dynesen i denne Aarrække har udført — og stadig staar fuldt optaget af — til Gavn for den Skole, han har viet sine Kræfter og dermed for det store Tal af Elever, som i Aarenes Løb har nydt godt af det særprægede Skolearbejde, der har hjemme i Skolen ved Bakken.

Der fortælles, at Hr. Dynesen før sin Ankomst til Ryomgaard Realskole havde dyrket den militære Idræt, og det har sikkert sin Rigtighed. Der var ikke saa lidt af Om-igen-Præget over den unge Gymnastiklærer, der i Sweater og Gymnastiksko med smeldende Kommandostenme førte sit Mandskab gennem Arm- og Knæbøjningernes Mang-

foldighed, og der strøg Gnister gennem Klassen, naar det ubønhørlige Krav om Præcision og Hurtighed mødtes med den berømte jyske Lunhed, udtrykt i Tankegangen: Ska det være meddesam? Ka' det nu virkelig ha sin Rimelighed? og lige indkommet fra Ny Ryomgaard og andre djurslandske Lokaltiet, hvor halvkvædet Vise og Dobbeltbund i Udtryksformen er selve det daglige Samværs Forudsætning.

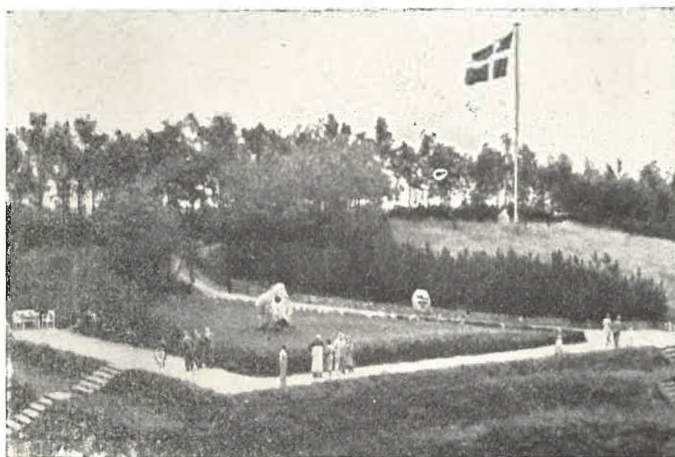
Det skulde imidlertid hurtigt vise sig, at den nye Lærerkraft var en afgjort Vinding for sin Skole. Netop ved Siden af de store Enspændere var der Brug for en alsidigt præget Personlighed. Her skal blot nævnes, at paa et Tidspunkt, da Ryomgaard Realskole samlede alle sine Kræfter om Arbejdet inden for Murene, fastholdt M. Dynesen Forbindelsen udadtil og forberedte saaledes den Udvikling, der senere gjorde Skolen og det storslaaede Bakkeanlæg til et kulturelt Egnscentrum.

En særlig Omtale maa nødvendigvis gives Hr. Dynesens Arbejde for Sangen. Ved Skolens Afslutninger og andre festlige Lejligheder, kastedes der Glans over Dagen ved Skolekorets Medvirkning, og adskillige af de ryomske Sange førtes ad denne Vej ud i videre Kredse.

Nu er de første 25 Aar gaaet, en Periode, som for Skolen betød rivende Vækst og Løsning af store ydre og indre Opgaver. I denne Udvikling fra Eksperiment til Institution har Inspektør Dynesen sin store Andel.

„R. R. E. bringer sin Lykønskning og Hilsen.

Leif Birkelund.

Bakken set fra Skolens Taarn

DAGEN I DAG.

Det er undertiden faldt mig ind, naar vi skriver til hinanden i i vort Blad, at vi henfalder for meget til Minderne, og det kunde ogsaa være rart at høre, hvordan Dagen gik for os hver især. Mit Erhverv hører maaske nok til de smaa indenfor Samfundets Rammer, men alligevel kan det godt være, at der blandt os er nogle, der ikke kender meget til, hvordan Dagen gaar i en Børnehave.

Der er forskellige Former baade for Børnehaver som Helhed og for Opdragelsesmetoderne, som bliver anvendt i dem; det vil jeg ikke komme nærmere ind paa, men blot prøve at finde en Fællesnævner, der giver et let overskueligt Overblik.

Dagen begynder med at „den Smaa“ (mellem 2 og 7 Aar) ankommer til Børnehaven (i Tiden fra ca. 6½ til 10) enten alene eller i Følge med „en Forældre“ medbringende intet andet end en Madpakke og sin egen lille Personlighed, det sidste ikke at forglemme, og Slaget — kan man næsten sige — tager sin Begyndelse, for nogle blidt, for andre med stor Voldsomhed. Børnehavelærerinden er der, og hun alene har Ansvar for den materielle Side af Sagen, hun maa sørge for, at de 3 Grundlove i det lille Samfund overholdes, nemlig dem, der gælder: Toilet-, Haandvask- og Spisetiden. Dertil kommer en vis daglig ordnet Beskæftigelse — det er utroligt, hvad smaa fingernemme Hænder kan opøves til at præstere — samt et vist Ophold i den friske Luft; hvad der ellers er udover dette, er de to om nemlig: den lille og hende, eller maaske mest den lille helt alene. Det er i al Fald den Side af Sagen, jeg synes, der har mest Interesse, og jeg kunde have Lyst at invitere paa Billet til 1. Parket ved et Skuespil, jeg en Gang overværede, udsprunget af et Barns Fantasi med Bidrag fra 15 andre; som en Slags Forfortælling skal jeg nævne, at Børn næsten altid udvælger sig en Helt — en Anfører af deres Midte, og hvad han eller hun formaar i Retning af at faa Børnene til at adlyde blindt i aandeløs Optagethed, maa altid forblive en Børnehavelærerindes uopnaaelige Drøm.

Han, der førte an her, var en stor, livlig, fantasifuld Dreng

paa 7 Aar. Vejret var daarligt, og vi var tvungen til at være inde hele Dagen. Børnene begyndte af en eller anden tilsyneladende uforklarlig Grund at lege „Kirkegaard“, „den døde“ blev anbragt (og laa musestille) paa Gulvet; ved Hovedet blev „Stenen“ sat op, eet Sted dannet af et Paprør med en stor Celluloidrand ovenpaa, et andet Sted af en blaa Malkestol med et Kors dannet af 2 aflange Klodser, — det var Begyndelsen, der gav Stødet til en mere udførlig „Begravelse. „Folk“ faldt nu pludselig „døde“ om paa „Gaden“, og øjeblikkelig kom „Ambulancen“ tudende igennem Stuen, og „Falckmændene“ sprang ud og baksede „den døde“ op paa et højst ubekvent Leje dannet af et Tæppe, bredt ud over Klodserne, der laa Hulter til Bulter i Klodsevognen. Vognen bevægedes hen til „Kirken“, hvor „den døde“ anbragtes paa 2 sammenstilte Bænke, og Klodsvognen opdigtedes til „Prædikestol“, paa hvilken „Præsten“ (en Dreng paa 5 Aar) gravalvorlig steg op, medens „Falckmanden“ m. fl. sad som andægtige Tilhørere; „Præsten“, der stod med en af OTA's Billedbøger i Haanden, mumlede uforstaaelige Ord og sang tilsidst Solo „Højt fra Træets grønne Top“, derefter trampede, svævede vilde være et forkert anvendt Ord — „Englene“ gennem Stuen, det var de 2 største Drenge ivrigt fægtende med begge Arme, der forestillede Vinger; de „bar“ — for ikke at bruge kraftigere Udtryk — „den døde“ hen til „Himlen“, der var dannet i Stuens ene Hjørne af 2 Bænke sat i Vinkel, og hvor der var pyntet med et Juletræ, (der tilhørte et af Børnene, men endnu ikke var traadt i Funktion, der var 14 Dage til Jul), og forskelligtfarvede Voksdugsdyr.

Denne Leg vedvarede i omtrent 2 Timer — skriver 2 Timer.

Jeg har ikke selv hverken før eller siden oplevet noget tilsvarende i gennemført og vedvarende Leg, men mange tilsvarende Smaatræk kunde fortælles, og maa aldrig glemmes, fordi de viser en Harmoni i Barnesindet — Roen til at samle sig om et bestemt Emne — der burde fremelskes fremfor undertrykkes, fordi den Evne senere hen i Livet kan blive det enkelte Menneske en gavnlig Hjælp og Støtte; og det har vi, der har gaaet i R. R., maaske bedre Forudsætning for at forstaa end mange andre, fordi vi har gaaet i en Skole, der er bedre end de fleste, og som har oplært os til at forstaa Livets Kamp, men ogsaa Livets Skønhed.

En fra 29.

DEN NI OG TYVENDE OG INTERNERINGEN

Da jeg i Oktober var nede paa Skolen umiddelbart efter min Hjemsendelse, kom jeg naturligvis ogsaa til at tale med Hr. Vester — identisk med Søren — om, hvad der var foregaaet i de sidste Par Maaneder, og især fortalte jeg, hvad jeg havde oplevet som Soldat. Jeg lovede at lade Budstikken gaa, saa at ogsaa andre kunde faa nogen Besked.

Vi var halvanden Hundrede Polyteknikere ved fjortende Artilleriafdeling i Ringe. Der laa ikke andre Soldater ved Afdelingen, og da vi kun skulde ligge inde syv Uger i vor Sommerferie, laa vi i Teltlejr. Ogsaa andet Lejrinventar var intermistisk; Officersmessen, Depot, Køkken og Spisestue var samlet i en Bygning, der tidligere havde tjent som Ægpakkeri. Lejren laa indeklemmt mellem Baneterrænet med Stationen paa den ene Side og en Række Haver med Hovedgaden paa den anden Side. Ægpakkeriet laa i den ene Ende af Lejren, og i den modsatte Ende laa en Gaard, og for at lære os lidt Lejrarbejde, havde Befalingsmændene ladet os bygge Barrikader af Sveller og Jord fra Traadhegnet ved Baneterrænet til henholdsvis Ægpakkeriet og Gaarden. At kalde vor Lejr for en Fæstning vilde imidlertid være helt forkert, for hver af Barrikaderne bestod kun af Sveller og Jord stablet op til Brysthøjde; hver af dem var to-tre Sveller lange. Der var desuden ganske aabent paa de to Langsider, og Lejromraadet var saa fladt, at der daarlig nok fandtes Dækning for en Mus.

Fjortende Artilleri var en Luftværnsafdeling, og i Forhold til Styrken var der meget Materiel. Skytset bestod af seks tyve Millimeter Kanoner (egnet til Luftsmaals- og Pansermaalsskydning) og seks fem og halvfjerds Millimeter Luftværnskanoner (halvandet Batteri). Vognparken bestod af fyre Automobiler og tre Motorcykler. Al Materiel stod paa en stor Markedsplads fire Hundrede Metefra Lejren.

Allerede i Midten af August blev det forbudt os at færdes i Uniform i Odense; senere kom Forbudet ogsaa til at gælde Nyborg og

Svendborg. Den fire og tyvende August var jeg med en Skolevogn Svendborg, og her blev alle danske og tyske Soldater holdt inden for Kasernens Grund. Alligevel blev vi lidt overraskede, da der Lørdag den otte og tyvende blev nægtet os Lørdag-Søndags Orlov.

Vi krøb dog i „Fjerene“ Lørdag Aften med den faste Beslutning ikke at staa op næste Morgen, før en blid Sergentstemme afbrød Snorkeharmoniens Bas. Geværet hang paa sin Knage — uladt — som sædvanlig ; kun Vagtmandskabet havde faaet udleveret skarpt. Foruden Geværer fandtes kun enkelte Rekylgeværer og Pistoler i Lejren. Der var sat Dobbeltpost af ved Barrikaderne og paa Parkpladsen.

Det var bælgmørkt, da vi blev vækket af en Maskingeværssalve. Nu fulgte fem Minutters uafbrudt Skydning. Enkeltskud og Salver fra Automatvaaben vekslede. Ind imellem lød Haandbombernes Drøn, og deres Detonationer fik Teltene til at blafre. Straks efter Ildens Aabning gav en Kaptain os Ordre til at blive liggende i Teltene. Vi dækkede os saa godt, vi kunde bag Tøjkasser og Halmadrasser ; vi talte om hvilke Vaaben, der blev skudt med, men hele Tiden knugede den Tanke Bevidstheden : Du skal være klar over, at det *maa* gaa galt ; Teltet *skal* blive ramt, saadan som de skyder ! Det *gik* ikke galt ; der blev stødt i en Fløjte, og saa kom Ordren : „Stop ! Hold inde !“ og umiddelbart efter, men paa tysk : „Send jeres Kommandant !“ Tyske Kommandør og Raslen af Vaaben flængede den paafølgende Stilhed. Kort efter begyndte Eftersøgningen af de savnede Kammerater : „Se efter 02 og Hollænder ! se efter mellem Teltene !“ Ambulancen fra Sygehuset kom og kørte de saarede bort. Vi myldrede op til Depotet og fik de skarpe Patroner, der fandtes ; der blev jo stadigvæk forhandlet, og hvem vidste, hvordan Udfaldet blev. Vi ventede. Det blev lyst, og saa kom Ordren om at aflevere Vaabnene. Resten af Dagen var et Kaos af Afleveringer, og haardt var det at se dem rulle af med Vognene og Skytset. Intet fra Parkpladsen var ødelagt. Der var ikke lagt Felttelefon derud, og Kornetten, der var Kommandør, havde intet turde foretage sig, da han hørte Skydningen og saa Lyssporene inde over Lejren.

Der fulgte nu en halv Snes Dage, hvor vi var indespærret mellem Teltene. Hvad det materielle angik, led vi ingen Nød, for der kom stadig en Strøm af Lækkerier fra Byens Borgere.

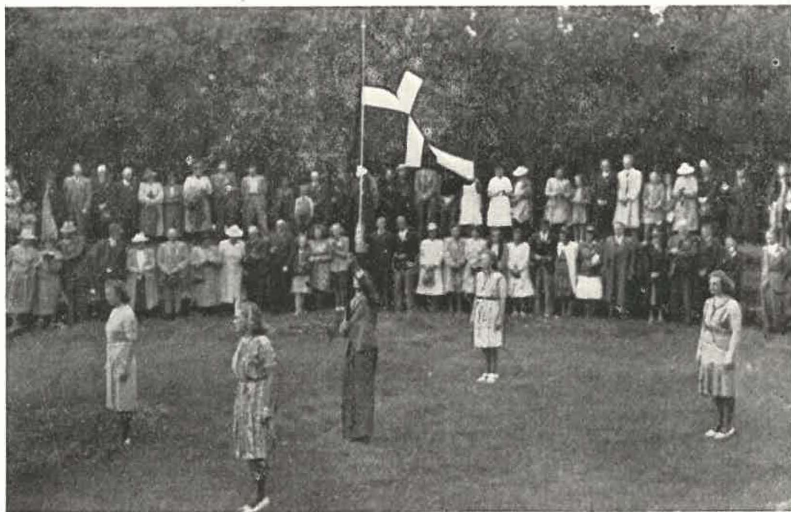
En Tirsdag blev første Hold med to Timers Varsel sendt afsted til Ulrikkeholm ; det var de lave Numre i Batteriet. Vi mindre kom til Kerteminde, hvor en solid Indhegning ventede os. Da Skuffelsen, over at der ikke var Hjemsendelse at vente foreløbig, havde lagt sig, tog vi fat paa at gøre os Tiden saa kort som mulig. Vi læste, spillede Haandbold, gjorde Gymnastik og dyrkede Idræt i saa vid Udstrækning, som Pladsen tillod det. Aftenen forkortede vi med Amatøropræden paa for-

skellig Vis. Senere hjalp Røde Kors og KFUM. til. Paa alle Tider af Døgnet svirrede Rygterne og i utallige Variationer, men det varede heldigvis ikke længe, førend vi blev ganske uimodtagelige, og til sidst blev vi saa irriteret paa Folk med nye Rygter, at vi lovede dem Buksevand, saa snart de aabnede Munden.

Et af Dagens Lyspunkter var Postuddelingen, og det glædede mig at se, at der ogsaa en Dag kom Kort fra Elevforeningen. Jeg takker !

Det skete et Par Gange, at der kom et nyt Hold logerende til Lejren, og saa blev der berettet om de lokale Træfninger ; især Jyderne fra Nyborg, og deres djærve, rolige Maade tiltalte os. I dem saa vi Træk af Soldaten fra 64. Det var ikke Ord, men Handling, der laa ham nærmest. Naar der igen en Gang bliver kaldt under Fanerne, saa møder han villigt op, for *nu* ved han, at intet Offer er for stort, naar det gælder Frihed og Selvstændighed.

Oskar Mogensen.

Fanen føres ind under Sommerfesten.

SMAA EPISODER.

Hvor er det egentlig interessant, naar to gamle Skolekammerater dumper sammen tilfældigt, for saa vil de uvægerligt komme til at drøfte de „Episoder“, der i de forskellige Aargange fremkommer, og ganske naturligt er det jo, at Lærerne maa nikke genkendende til de forskellige Trick, for Nyheder blandt „Stregerne“ er der jo sikkert kun sjældent. Netop derfor er det naturligt, at Hr. Birkelund tog lidt haardt fat paa os, da vi engang kom tyve Minutter for sent til Regning. Vi havde leget paa Fodboldbanen og „ikke hørt Klokken“; det maa dog bemærkes, at Meterstokken, som var Hr. Birkelunds trofaste Ledsager, ikke blev benyttet.

De første Erindringer fra Skolen har jeg fra 1', 2' og 3' Klasse, det var den Gang, da vi havde Kage med i Skolen til Fru Dynesen, og Holger lærte Fru Munch Sangen om Ansjosen i Middelhavet; ja! det var Tider. Vi var saa heldigt anbragt, at naar vi bukkede os lidt for langt ned over Skrivebogen, slog vi Hovedet mod Skabet, der indeholdt diverse Rekvisitter, „den sorte Bog“ o. s. v.; der kan skrives adskillige Gaardture paa den Konto. Noget, som vi her fra Ryom har manglet, er Rejsen med Toget; saa kunde vi heldigvis sige os fri, naar der paa Opslagstavlen var Brevkort fra en tilfældig Handelsrejsende, som klagede over Uro i Toget; men da der i Samlingen blev meddelt, at de, som havde knækket en Gren paa „den lille Kastanje“, skulde melde sig paa Kontoret, da kunde i hvert Fald Asbjørn, Willy og jeg ikke slippe fri, og vi maatte saa gaa til Bekendelse, vi havde leget „Kamel“, og da Kamelen var ved at snuble ved Kastanjens Fod, havde Rytteren set sig nødsaget til at søge Hjælp i Grenene. Hjælpen var der; men den fik altsaa et lille Efterspil. Adskillige fra Aargangene 33 og 35 erindrer sikkert ogsaa, hvordan vi legede „Flyvefisk“ paa Stadion, men det fik jo desværre en kedelig Afslutning ved Forbud paa Grund af Nedstyrtning. En Ting, som de fleste med Beklagelse husker, var da Skolen lod Byens Vartegn — Møllen — nedrive, den savner de fleste, naar de med Tog eller ad Vejen tager til Ryom. Gid Byer andre Steder maatte undgaa saadanne Tildragelser.

O. L.

HR. PENKALA ARE STILL GOING STRONG !

„Min kære Penkala“, sagde Redaktøren, „kære unge Mand dog! Ligger De her og sover Søndag Formiddag! Ved De ikke, hvad der skal ske i Dag? Gaar alt over Hovedet paa Dem, eller læser De kun om Krigen. Har De ikke set Elevforeningens Blad eller i det mindste „Landbobladet?“ Jeg var nu ganske echaufferet og ganske forvirret efter denne Skylle. „Aha“, sagde Redaktøren, „De ved det altsaa ikke, grumme sørgeligt, men hør saa efter — fat nu Mod, Mand! Elevforeningen har jo Sommerfest i Dag. I Ryom. Paa Bakken. De har dog været der før. Grib Deres Cykle, eller hvis Dækkene ikke kan holde saa tag med Toget til Ryom. Vore Læsere ønsker Besked — vi maa være med i alt. Biskoppen skal tale.

Læserne vil kunne forstaa, at jeg var noget forstumlet og vaklede ud af det trange Redaktionskontor. Jeg skulde altsaa til Ryom. Skulde atter gense den røde Borg ved Bakken. Ja — saavist jeg maatte af Sted endnu en Gang paa min sagnomspundne Cykle. Skønt Vejret var varmt og Dækkene af Celluld, naaede jeg dog Skolen til Tiden og blev straks, da jeg skred gennem Skolens Porte, antastet af en ung Mand med et Fotografiapparat hængende i skødesløs Elegance over Skulderen. Hvem er Manden, tænkte jeg, men saa gled et Genkendelsens Skær vel over mig. Det var jo Ole Frikke. Aha, den lille Ole var det. Han antydede diskret, at det saa bedst ud med det lille Flag i Knap-hullet, og det kunde anskaffes til en billig Penge. Han tog ganske Føringen og ledte mig hen til en Spejderdreng, hvor jeg erhvervede det omtalte Flag. Videre ledte han mig op over Bakken, op til Teatron, hvor jeg som Repræsentant for „Mester Erik“ har oplevet saa mange Ting. Vi mødte her Søren Vester, der straks saa, hvem han havde for sig. „Go-da, min kære Penkala“, sagde han „det glæder os at se en Mand fra Pressen her, men lad mig nu se Deres Referat, lad mig nu censurere det, inden det gaar i Trykken, jeg kunde dog ønske — ! “ Hvad den ærede Formand kunde ønske, blev mig dog ikke meddelt,

thi nu havde Skolens Mester — Erik Munch — let kendelig paa sin hvide Manke — faaet Øje paa mig. Straahatten gled chevalersk af i en stor Bue, da Skolebestyreren sagde: „Hjertelig velkommen til Skolen, Hr. Penkala, rigtig hjertelig velkommen. De er en sjælden Gæst nu — tykkes det mig, saa det er mig en Glæde at se Dem her i Dag“ „Mig en Ære“ fik jeg netop fremstammet, da jeg saa en stor Fane blive ført hen af den store Vej og ind i Teatron, hvor hele den store Folkeskare gjorde Honnør for Fanen, mens „Der er ingenting, der maner“ lød. Jeg maatte skynde mig at faa en Plads, for nu besteg Søren Vester Talerstolen og redegjorde for Dagens Program og gav Ordet til Taleren, Biskop Skat Hoffmeyer fra Aarhus. Biskoppen talte, da jeg med min beskedne Ydmyghed listede hen over Plænen og satte mig ned ved saa kendte Skikkelser som Holger Nielsen, Aase Frikke og Aase Moe m. fl. Og havde jeg nu kunnet stenograferer, saa jeg kunde have fastholdt alt, hvad Biskoppen sagde i sit udmærkede Foredrag om Skolens Maal! Skal Skolens Maal være ren og skær Kundskabsmeddelelse eller skal det være Karakterdannelse? Dette sidste mente Taleren, der krydrede Foredraget med mange smaa muntre Selvoplevelser. Biskoppen, der talte i en halvanden Time, sluttede Foredraget med en stærk Bekendelse

til Friheden, til dansk og nordisk Frihed, saadan som vi elsker den. Det var ganske med Forsamlingens Tilslutning, Søren Vester takkede for det interessante Foredrag.

Da „Danmark i tusind Aar“ blev afsunget, mærkede jeg mig ensærdeles klar Mandsstemme og ved et hastigt Blik konstaterede jeg, at den kom fra en ung Mand, som jeg ofte havde mødt under mine tidligere Ekskursioner paa Skolen. Det var jo Manden med de glemte Sager, Depotforvalteren af 1935, Ejnar Lund, som sang saa myndigt. Jeg listede hen til ham og erfarede, at han nu var Lærer paa andet Aar.

„Sig mig, meget ærede Hr. Lund“, sagde jeg til ham, „hvad mener De om det Foredrag, vi just hørte saa fortræffeligt fremført af vor Biskop. Jeg mener som Lærer, saa maa De jo dog“! Ejnar Lund skulde netop til at fremsætte sine Udtalelser, idet han håstigt rettede paa Slipset, da et Hornorkester fra Aarhus overraskede os med at spille „I Sommeraftensvale“ med Erik Munchs Melodi. Det greb os saa ganske, at vor hele Samtale forstummede, og vi andægtigt lyttede til Musikken, der fortsatte med flere ryomske Sange. Og da Musikken tav, motiverede Hr. Proprietær Sørensen, Benzonsøj, et Leve for Kongen og Dronningen, hvorpaa Eftermiddagens Møde var til Ende.

Jeg vilde nu afæske Ejnar Lund den Udtalelse, som han endnu skyldte mig, men han forsvandt i Mængden, og skønt jeg forsøgte at sætte efter ham, saa kunde jeg ikke øjne ham nogensteds. Men under min Jagt løb jeg paa Ove Larsen og vilde spørge ham om en Ting, men han fejede mig til Side: „Aah, De undskylder nok, min Herre, — jeg har travlt — desuden er jeg i Bestyrelsen, der har nok at tage Vare paa saadan en Dag, saa“ Og væk var han. Med nu vildt dirrende Nerver, gik jeg hen ad den store Vej mod Skolen, da jeg gensaa Hr. Lund i Samtale med cand. jur. Kristian Vester.

„Jamen — du er jo dog Sagfører, har i mange Aar gransket i Chr. den Femtes danske Lov, og naar nu min Husbestyrerinde er...“ Jeg studsede. Hvad var dette? Var der etableret Retshjælp, maaske Sagførerkontor her paa Bakken. Hvad kunde dette udvikle sig til. Jeg blev nysgerrigere end sædvanlig, men blev revet ud af mine Drømme af en haard Haand.

„Staa ikke der og maab“, sagde Manden, der viste sig at være Frede Storm. „Lad Dem ikke forvirre af disse unge Mennesker, men vis hellere mig Skolen, husk paa, jeg er fra 1929, da alt saa anderledes ud. Da vi havde Linden og det kære gamle Regnskur. De maa jo dog kende den nye Skole. Jeg har læst i „Mester Erik“ — vistnok i 1934, at De har været her“.

Og med raske Skridt gik vi ned paa Skolæn. Op og ned gik det nu. Som han dog springer den unge Mand, tænkte jeg. Hvis blot vi kunde hvile os lidt, men først da vi kom op i GH, fik jeg et haardt tiltrængt Hvil. Her var mange oppe. Kaj Nissen, Kristian Vester med sin Klient Lund og andre Berømtheder. Fru Munch viste Lysbilleder og begyndte at høre i Geografi. „Lad mig nu høre Staterne i Jugoslavien. Om det nu var paa Grund af Uvidenhed eller paa Grund af Krigen, ved jeg ikke; blot fik de nu alle travlt. Og pludselig sad jeg ene i det store Rum. Ak ja, det var jo her paa Skolen, jeg i Aarenes Løb havde truffet saa mange, der havde inspireret mig til Strejftog i „Mester Erik“, Olaf Beushau, Kresten Scheel, Jens Peter fra Balle, Poul Rasmussen,

Mogens Erichsen og Kaj Nyholm og andre. Og her var Fangen paa Zenda.

Jeg vaagnede op. Jeg havde fordybet mig i Fortiden — nu skulde jeg jo paa Hotellet til Middag Kl. 18, og derfor svævede jeg ilsomt ned ad Trapperne og endnu ilsommere ned til Hotellet, hvor Middagsbordene allerede var besat. Formanden var ved at indlede anden Del af Festen, da jeg sneg mig uset ind i Salen. Jeg nød Middagen — den var jo, hvad den opmærksomme Læser let vil kunne forstaa, haardt tiltrængt. Og jeg nød ogsaa at høre Erik Munchs Tale og Motivering for den smukke Sang, som er tilegnet Foreningen. Det lod til, at de gamle Elever rigtig vil tage den til sig som deres egen. Mange ryomske Sange lød ved Bordet, der blev hævet, saa at Deltagerne i Festen ogsaa kunde faa sig en Svingom. Og medens Kaffen serveredes, gik Dansen lystigt. Jeg havde netop faaet losset en Kage over paa min Tallerken, da en indsmigrende Melodi lokkede mig ud paa Dansegulvet. Men ak, det skulde jeg ikke have gjort; thi mens jeg svang mig i Dansen, okuperedes min Plads — det maa ligge i Tiden — af Jens Julius og Eva Schødt Nielsen med Mand. Dette var mere end mine i Forvejen saa haardt angrebne Nerver kunde holde til, og det er ikke let at sige, hvorledes Situationen havde udviklet sig, hvis ikke Jens Julius havde genkendt mig.

„Ak, Hr. Penkala“, sagde han, „er det Dem? Er De virkelig her? Tag dog Plads og nyd deres Kage!“ Det hjalp mig, og da samtidig Lisbeth fra Tornled saa smilende paa mig, kom jeg over det, skønt jeg skal indrømme, at jeg var blevet dybt rystet. Jeg blev ganske kvikket op, da nu ogsaa S. E. Sørensen sang nogle Sange for os. Jeg er ikke Teater- og Revyanmelder ved Bladet, men kunde dog skønne, at Bifaldet var fuldt ud fortjent.

Efter dette meddelte den aarvaagne Formand, at nu var det Tid til at bryde op. Skolens gamle Sang: „Skal gammelt Venskab være glemt“ blev sunget som Afslutning paa Dagen.

Og nu maatte jeg hjem til Redaktøren. Jeg hilste Farvel til mine Venner. „Farvel, Hr. Penkala“, sagde Søren Vester, „lad mig nu se Deres Referat“. Jeg greb atter min Cykle og satte Kursen hjem i den skønne Sommeraften.

„Penkala“.

1 REMEMBER, I REMEMBER

Det var en Sommermorgen i Pigernes Gymnastiksal paa Viborg Katedralskole. Vi sad hver ved sin Pult, betaget af den særlige Stemning, der fremkaldtes dels ved Bevidstheden om, at det var Oprykningen i tredje G', det gjaldt, og dels af det tomme Rum, der gabede om hvert Offer. Omsider oplod Rektor sin Basunrøst og meddelte de tre Stilemner. Nr. 1 Kvindeskikkelser i nordisk Litteratur — saa var jeg i Ryom.

Jeg sad ved et af de bagerste Borde i Klassen ved Siden af Alice. Solen skinnede, og alt aandede Fred. Op og ned ad Gulvet gik Hr. Munch og læste op af „Hakon Jarl“, livligt og malende, saa man maatte leve med i det, om Hakon og Olaf, om Thora og Gudrun: og det var om de to sidste, min Stil skulde handle, det vidste jeg med det samme, skønt det var to Aar, siden jeg sidst havde hørt og læst om dem; men Litteraturen, vi læste i Ryom, hænger bedre ved end den, jeg har læst siden.

Naa, jeg vendte tilbage til Virkeligheden og gik om Bord i Emnet; men ligesom Minderne fra Skolen i Ryom den Dag var lyslevende, saadan er det ogsaa i Dag, hvor de kommer vrirlende i vild Forvirring ind over mig stakkels Menneske, der har været saa uforsigtig at love Hr. Vester en Artikel til Aarsskriftet inden 1. November, og i Dag har vi den 26. Okt.

Jeg kan se Hr. Munch med en engleagtig Taalmodighed atter og atter forklare Vagn, hvad der er Grundled, og hvad der er Genstandsled, og saa endda sørge for, at Timerne aldrig var kedelige. Hr. Munch tabte næsten aldrig Taalmodigheden; men naar det saa endelig skete, saa kunde den ogsaa være forsvunden i Maaneder — saa var der ikke just hyggeligt i Klassen. Jeg kan endnu se Jørgen Markedal „svæve“ omkring oppe under Loftet i G-H., falde ned paa Benene og staa ret som en Pind for derpaa at blive løftet op af Hr. Munch med 2 Fingre til nye Luftture, og alle Historiebøgerne paa det forreste 6-Mands Bord blive fejet til Side, mens Anders sprang omkring efter alle de lø-

se Blade i sin af Karen og Else forslidte Historiebog — ja uha, den Dag var der ingen af os, der havde noget videre at bemærke. Det var for Resten ikke den eneste Gang, Jørgen virkede ansporende paa Lærerkrafter. Der var ogsaa engang i en Sangtime, at han og Hr. Dynesen tog en Tørn fra den ene Ende af Klassen til den anden og tilbage igen, og saa endte de ved Skabet med Klodserne og Krukkerne ovenpaa. Skabet svajede ved Sammenstødet; vi stod allesammen og holdt Vejret og ønskede inderligt og fromt, at en Krukke vilde falde ned i Hovedet paa Hr. Dynesen; men det skete ikke — heldigvis da, for hvordan skulde vi have undværet Hr. Dynesen. Særlig i 8. og 9. Klasse var det nogle fornøjelige Historie- og Fysiktimer, vi havde hos ham — og sikke en Masse vi lærte; det ses endnu paa mine Historie- og Fysikkarakterer i Gymnasiet.

Særlig een Fysiktime husker jeg, hvor Kirsten, eller ogsaa var det Karen, stod oppe ved Katederet og stirrede fortvivlet paa et Apparat med en Masse Trisser — ombølget af Hr. Dynesens og Klassens stille Jubel. Det var sært med den Snor, hvorpaa Trisserne løb: den sad fast i begge Ender. Endelig gik der et Lys op for den ulykkelige: Snoren kunde løftes af i den ene Ende — hvilken Opdagelse. Som tænkt saa gjort — og der røg alle Trisserne ud i Klassen, som nu ikke læn- gere morede sig i Stilhed.

Eller den Gang Aksel troede, at der var Bund i det Reagensglas, han hældte Vand i; men det var der altsaa ikke.

Vi var slemme sommetider, særlig i 7. Klasse, da vi gik til Præst — mærkværdigt nok (Far, som havde 5 af os til Konfirmandundervisning, ved ikke af at have ansporet os i den Retning); men slemme var vi altsaa, og morsomt var det — apropos Religionstimerne.

Pastor Andersen lagde sit Ur paa Katederet, laante en Salmebog og sang for med stor Frimodighed og Urkæden svingende fra Vesteknappen. Vi sad i Smaaklynger og sang af fuld Hals i alle mulige Tonearter og med mange Variationer; een bestod f. Eks. i at trække sidste Tone i Verset ud, indtil Præsten havde naaet Midten af næste Vers, en anden — mere yndet — var at springe over nogle af Versene og gentage andre. Pastor Andersen, som begribeligvis tog Versene i Rækkefølge, syntes tit, det lød saa mærkeligt. Vi syntes, det lød pragtfuldt. Frk. Weiner fik ogsaa Lejlighed til at nyde det, da hun halvvejs ude af et Kontorvindue (lige over vore aabne Vinduer) overværede en ekstra „fin“ Udførelse af „Den signede Dag med Fryd vi ser“. Da Pastor Andersen forlod Valpladsen, trinede Frk. Weiner ind og tilkendegav sit „Bifald“ — hun var ikke blid; men det var vor sidste Religionstime, den maatte da fejres.

Ogsaa en anden Gang havde Frk. Weiner Lejlighed til at over-

bevise sig om vore musikalske Anlæg. Vi havde i en Fritime (det var kun Pigerne) oprettet et 3-stemmigt Sangkor med Kirsten som Dirigent. Vi øvede os paa de Sange, Hr. Dynesen anstrengte sig for at lære os i Sangtimerne, det var da virkelig prisværdigt; men mærkeligt nok gik den Side af Sagen aldeles ikke op for Frk. Weiner, som dog ellers altid har Sans for det praktiske; men til hendes Undskyldning tjener, at hun omtrent havde været i Livsfare ude paa Gangen, hvor Karen og Bente ihærdigt og uden Bremsen rutschede paa Gelænder. Ak ja, Sagen blev indanket for Hr. Munch, og vi blev drillet hele det næste halve Aar.

Saa var der jo ogsaa Engelsk- og Tysktimerne. Kan I ikke se Hr. Magnusson paa Gummisaaler fare ned til den arme Elev, der ikke kan slaa de rigtige Krøller paa Tungen, stikke en Blyant ind mellem Tænderne paa Staklen, for at faa ham til at udstøde den rigtige Lyd, futte op til Tavlen og tegne Ansigt med den rigtige Mundstilling, midt under Udførelsen snurre rundt omkring kyle Tavlekluden ned i Hovedet paa en, der snakker højt med Sidemanden, og saa igen fare ned og herse med Staklen, indtil den rigtige Lyd er fremkommet. Og saa fik vi en Sang, paa engelsk, tysk, finsk eller russisk, — ja, vi fik ikke een, men mange; og aldrig har jeg set Hr. Magnusson staa med Teksten i Haanden, han havde alle Sangene i Hukommelsen; og de var ikke de eneste, der fandtes der.

Alle disse Billeder var fra Skolen i Hverdagen, men naar jeg mindes min gamle Skole, mindes jeg den ogsaa, naar den stod klædt til Fest, baade Sommerfest og Julefest, men mest maaske December, naar Skolen var smykket med Gran, og Orkestret spillede, og vi sang Julesalmer. Hver December siden har jeg savnet det. Hverken i Aarhus eller i Viborg Katedralskole er første December anderledes end Aarets øvrige Dage.

Men Sommerafslutningen eller Elevfesten i Begyndelsen af Ferien behøver vi ikke at gaa Glip af. Nu, da vi er spredt for alle Vinde, er det dobbelt rart at se den gamle Skole igen og hilse paa Lærere og Kammerater; og næste Sommer kan forhaabentlig 5 af fra 1941 os mødes i Ryom med den hvide Hue paa.

Ellen Margrethe Vestergaard
Asmied Prgd, Viborg.

LIVET I SKOLEGAARDEN

Det er vel nok hændt for de fleste, at de efter Aars Forløb tilfældigt eller med Forsæt har betraadt Legepladsen i deres Barndoms Skole. Og en af de første Bemærkninger var rimeligvis: „Tænk, jeg synes, den var meget større i min Tid“. Og skete det i Skoletiden, og Pladsen var et myldrende Liv, tilføjedes der nok: „Hvor ser Ungerne dog smaa ud. Vi var da nogle anderledes Kraftkarle, da vi gik her“.

Man har glemt, at man selv havde andre Dimensioner dengang.

For een, der i Egenskab af Inspektionshavende daglig færdes paa Børnenes Tumbleplads, er der jo rig Lejlighed til at drage Sammenligninger mellem før og nu. Den tilfældige Gæst vil synes, at alt er forandret. Og dog er Livet i Skolegaarden i det store og hele, som det altid har været. Klædedragten er ganske vist undergaaet Reform, Dokumentmappen har afløst Tornystret, Jargon, er en anden, men ellers er saamænd alt ved det gamle, Legene, Slagsmaalene, Klikevæsenet og Vandpjaskeriet ved Drikkekummen. Og der findes stadig mindst een Tyksak og een bebrillet „Duks“, der skal drilles.

Der er aldrig kedeligt i en Skolegaard. Frikvarteret er sjældent paa mere end ti Minutter, ofte kun paa fem. Der skal naas meget i disse korte Pusterum mellem Arbejdsydelserne. Kun de største Elever synes at slappe af og slentrer i Grupper paa maa og faa, de mindre er i fuld Aktivitet, enten i vild Tagfat eller stiltfærdigt dyrkende deres „hobby“, og her spiller Aarstiden ind. Jeg har i en Skolerevy forsøgt i en Visse at give et Billede af Skolegaarden Aaret rundt, og den lyder saaledes:

I Januar man diskuterer Julens mange Gaver,
og i den nye Lommebog man flittigt Regnskab laver.
Omhyggeligt noteres hvad man har fra Da' til Da' for,
og Lærerne bli'r plaget med at skrive Autografer.

I Februar man drøfter Is og Sne og Ski og Skøjter.
Men Sneen smelter. Det bli'r Vaar. De første Stære fløjter.
Med stive Fingre, bare Knæ og blege Næsetipser
er Marts den Maaned, hvor man allerivrigst gaar og nipser.

April har baade Sol og Regn, der Skolegaarden spuler,
og saa er det med at komme ud og spille Marmorkugler.
Man taber, og man vinder, Held og Uheld skiftevis,
og bli'r man læns, saa er der Hinkesten og Paradis.

I Maj og Juni spredes Interesserne lidt mere,
Eksamen staar for Døren, og det ta'r jo haardt paa flere.
Men Ferien er lang, og man faar atter friske Kræfter,
og Skolekammeraterne man li'frem længes efter.

I Løbet af August er alting i den gamle Gænge,
og i Septembersolen glimter det med Hønseringe.
I Løbet af Oktober bli'r der købt en Masse Snor,
og over hele Gaarden bli'r der spillet Yo-yo'er.

November, det er Højsæson for alle, der vil samle,
med Lidenskab der samles jo af baade Børn og gamle,
Paaklædningsdukker, Frimærker og Dyr og Tinsoldater
og Billeder fra Film og Sport og alle Slags Mærkater.

Man i December glæder sig til Julen, der skal komme,
og drøfter Ønskesejlerne, man gemmer i sin Lomme.
Og saa er Aaret omme, vores Vise ligesaa,
for næste Aar vil akkurat det samme foregaa.

S. E. S.

SØNDERHALD HERREDS TINGSTEDER

Den ældgamle danske Rigsindeling, Herrederne, kendes ikke Syd for Ejderen; Sydsverrig har derimod en lignende Inddeling.

Hvornaar Ordet Herred er opstaaet, er der ingen, der ved; det er antagelig opstaaet i Broncealderen af to Ord harja, der betyder Skare og raidu Følge, altsaa en Skare, som følges til eller samles om et bestemt Sted, hvor man dyrkede Odin, Thor og Freja; længere tilbage i Tiden samledes man om Sol- og Ildtilbedelsen. Ved Solhvervs- Midsommer- og Julefest søgte Folk sammen til de store Offerfester.

Det var Folk, som havde samme Rod og Kultur, som var indhegnet af samme naturlige Grænser, som Dalstrøg, Sumpe eller Skove.

Disse Grænser danner i det store og hele siden hen Herredernes Grænser.

Man samledes ogsaa for at afgøre Trætte og Kiv paa det saakaldte Tingsted, og nu skal der i det følgende gøres Rede for, hvor Sønderhald havde sit eller sine Tingsteder.

Det er ikke utænkeligt, at det ældste Ting har været holdt i Nærheden af den nu udtørrede Hald Sø, der ligger paa Hørning Sogns Nordgrænse, da Herrederne ofte fik Navn efter det Sted, hvor Tinget holdtes.

Desuden er der andre Grunde, der taler for det. En gammel Præsteindberetning siger, at der paa Sydsiden af Hald Sø skulde have ligget en Købstad, hvortil der har været Sejlads.

Stedet kunde altsaa have været et Kulturmidtunkt; ligeledes var det temmeligt godt beliggende med Hensyn til Veje.

Taler man med ældre Folk fra Egnen, ved de ogsaa at fortælle, at der paa „Tinghøj“, en temmelig højt beliggende Aas i Nærheden af Søen, engang skulde have været afholdt Ting.

Et Dokument fra 1594 meddeler imidlertid noget mere konkret om Sønderhalds Ting.

Det fremgaar heraf, at Tinget ikke 1594 afholdtes i Hald Søens Nærhed.

Grunden til, det er flyttet, er vel sagtens den, at man vilde efterkomme et Ønske blandt Datidens Folk om at faa Tinget flyttet til et Sted, der forekom dem mere centralt og bekvemt.

Det førømtalte Dokument findes i Gl. Estrups Arkiv.

Det er en Kopi af et paa Sønderhald Herreds Ting udstede Tingsvidne underskrevet af 8 Dannemænd, der vidner, at de paa den Dag den 7. Oktober 1594 hørte og saa Herredets 8 Sandemænd staa for dem paa Tinget, inden for alle fire Stokke og kundgøre deres „Tov og Ed“, det er deres Gang i Skellet mellem Byens Jorder.

De Byer, der er omtalt her, er Andi og Bendstrup, som laa paa den søndre Side af Skellet og Hejlskov og Bøjen paa den nordre.

Under Gangen i Skellet satte eller paapegede Sandemændene Sten, som skulde angive Skellet, og da der i Dokumentet staar, at de satte Sten ved Tingstedets nordvestre Hjørne og paapegede tilstedeværende Sten øst for Tinget, og da der desuden staar, at det var de sidste Sten, de satte, inden de naaede Skellet mellem Andi og Bendstrup, saa har vi her en udmærket Beretning om, hvor man skal søge Tingstedet. Det skal søges Vest for Skellet mellem Bendstrup og Andi paa den saakaldte Bøjen Hede.

En Skrivelse fra 1670 fra Fogeden paa Gl. Estrup bekræfter kun ovenstaaende.

Det hedder heri „efter som der begiffr sig nogen Hugh och Tvist anlangende den Hede, som er liggende mellem Hejlskou-Westerskov och Andi-Skou Westen for den Steen-Døsse, som Haldherridstingh hafir werit holdet tilforn“. Dyssen har sikkert været en Oltidsdysse. Disse blev nemlig undertiden brugte til at holde Ting paa, da man der let kunde skabe et Ting, saaledes som det saa ud dengang.

Testrup beskriver Tingstederne saaledes :

„Tingstederne var indrettede paa Marken med 4 Tingstokke, som i en Firkant laa paa Stene, hvorpaa sade Fogeden og Skrивeren m. fl., som administrerede Retten saa og de 8 Mænd, som af disse Tingstokke kaldes Stokkemænd, hvilket Ord endnu bruges. Midt paa denne Plads mellem de 4 Stokke laa en stor Sten, som endnu paa Tingstederne er til Syne, paa denne Sten skulde Tyvene sidde, naar de skulde dømmes, hvilke Steene endnu des Aarsage kaldes Tyvstenen paa denne Dag“

Dyssen kan desværre ikke ses den Dag i Dag, men det skyldes sikkert den gamle Randers-Ebeltoft Landevej, som passerede Tingstedet lidt Øst for dette.

Tingstedet paa Bøjen Hede havde forskellige Fortrin. Det laa midt i Herredet nær ved en Hovedvej, saaledes at Rettens Betjente, Stokkemænd og Tinggæster let kunde naa frem til Tingstedet. Det laa langt fra Købstad og dermed var den Frygt udelukket, at Tinggæsterne ved at komme gennem Staden skulde forfalde til en rigelig Taar over Tørsten, hvorved Muligheden for Kiv og Strid paa Tingstedet jo vilde være større.

Endvidere laa Tingstedet langt borte fra de smaa Byer, som nødigt saa, at der blev holdt Ting paa deres Jord, da det let kunde gaa ud over deres Afgæode og Ejendom.

Fra 1687 holdes Tinget i Nærheden af Øster-Alling.

Hvor Tinget har været holdt mellem 1670 og 87 ved ingen, maaske paa Grænsen mellem Lime og Lømmer eller i Lime By eller paa Lemmers, Andis eller Vester Allings Grund, men en Skrivelse fra 1687 viser os, at det da holdtes i Nærheden af Øster-Alling, Syd for i en lille Landsby Ovstrup.

I Skrivelsen staar, at Tinget skal holdes inden Døre og om Mandågen. Man lejede en Stue, som ikke blev brugt til andet.

I 1732 anmoder Gl. Estrups Ejer om at faa Tingstedet flyttet.

Fra 1733 bliver der saa holdt Ting i Nærheden af Lime, indtil det ifølge kgl. Anordning bliver beordret holdt i samme Værelse, som Randers holder sit Byting i.

Sønderhald Herred har den Dag i Dag Ting i Randers.

P. Thorup Pedersen.

Søren Vester-Petersen

9. KLASSE 1942 — 43

Vel installeret paa den gamle, traditionsrige Herlufsholm Kostskole sidder jeg paa det spartansk udstyrede 4-Mandshummer med Næsen begravet i „Oldævl“ — undskyld, Oldtidskundskab — da Døren pludselig sagte gaar op. En af mine nye Kammerater, der, trods Forbud mod at fjerne sig fra Bøgerne under Læsetiden, alligevel har sneget sig ind paa Forstuen, hvor Posten bliver bragt ind, for at se, om der skulde være et Brev hjemme fra eller maaske fra en Kusine (som der altid viser sig at være mange af, især ved Skolens to aarlige Baller), smugler forsigtigt et Brev ind til mig. Straks fanges mit Øje af et velkendt Navn paa det ene Hjørne af Konvolutten. „Ryomgaard Realskoles Elevforening“ staar der, og med stigende Spænding aabnes Brevet. Det viser sig at være fra vor „gamle“ afholdte Matematiklærer paa Ryomgaard Realskole, Redaktør for samme Institutions Elevforeningsblad m. m. m., der opfordrer mig til at skrive en Artikel om den sidst afgaaede 9. Klasse; altsaa den, hvoraf jeg selv var et „ydmygt“ Medlem. I et Øjebliks Uforsigtighed lover jeg efter ringe Evne at gøre mit Bedste; og Resultatet er, at jeg nu sidder uden Mulighed for et „elastisk Tilbagetog“. Altsaa Pennen af Balgen.

9. Klasse var — efter Forlydende fra paalidelig Kilde (et Medlem af vor iøvrigt udmærkede Lærerstab) — Skolens hidtil daarligste Klasse. Om det nu ogsaa var „de faktiske Forhold indenfor Jernindustrien“, kan den sandhedselskende Læser skaffe sig Underretning om ved at ofre et Øjeblik paa at betragte Eksamensresultaterne. Dog, i Sandhedens Interesse maa indrømmes, at det ikke altid var den absolut jernhaarde Energi, der satte sit Præg paa Klassen, ihvertfald i Skoletimerne (der kan selvfølgelig ikke være Tvivl om, at vi alle bestilte meget hjemme). Klassen var, da den i sin Midte havde flere Miniatureudgaver af Storm P. (tænk blot paa Terkel), i Besiddelse af en særegen Evne til ved Hjælp af smaa Midler at sætte Stemningen i Vejret. Hvem husker saaledes ikke den Engelsktime, da vor afholdte Sproglærer, Hr. Magnusson, agerede Rollen som Indianer paa Krigsstien (paa Grund af visse

Bemalinger i Ansigtet). Da Hr. Magnusson ikke er uden Humor og selv morede sig over Historien, tør jeg gengive den. Historien er denne, at Hr. Magnusson under „Afhøringen“ af de mere eller mindre velforberejede Elever havde den Vane at køre sin ene Haand frem og tilbage paa Kanten af Delikventens Bord. I den paagældende Engelsktime var der paa en eller anden Maade „spildt“ nogle Draaber Blæk paa Kanten af Sekretærens og Duksens Bord (onde Tunger paastaar endog, at det var ved den ellers saa rolige Duks' Hjælp). Under Eksaminationen af den altid velforberejede Duks — undskyld, jeg mener naturligvis Sekretær, gled Hr. Magnussons højre Haand som sædvanlig langs Bordkanten. Da Hr. Magnusson lidt efter — mærkværdigvis uden at have observeret noget mistænkeligt — igen tog Plads paa Katedret og lod „Visdommens Emballage“ hvile i — hverken værre eller bedre end højre Haand, frembød derfor hans Aasyn en smuk Aftegning af højre Haand; og Klassens Jubel var ved at løfte Vinduerne af Hængslerne.

Den ærede Læser maa dog ikke efter ovenstaaende tro, at der aldrig blev bestilt noget positivt i Timerne. Dette var langtfra Tilfældet. Jeg behøver blot at fremhæve en Skikkelse, som den populære „Terkel“ fra Dagstrup av. Denne lagde virkeligt et stort og uegennyttigt Arbejde i at vidske Tavlen ren (saavel i Tide som Utide), mens en vis clarkgable-lignende Herre fra Egnen (der dog mere var den dyesindige Tænker), som Regel over en Ostemad grundede paa, om Vinden nu var „med“ til Gjesing.

Med en saadan passende Blanding af Humor og Arbejde gik snart det sidste Skoleaar. Det farlige Skær — Indstillingsprøven — blev passeret; og de Oceaner af Tid, som tilsyneladende laa mellem denne og Eksamen, skrumpede ind i en for mange uhyggelig Grad. Næsten før vi vidste af det, oprandt da ogsaa den første Eksamensdag, og nu gik det Slag i Slag. Snart var dog ogsaa disse Pinsler, som sikkert stemte mangan en Sjæl i Mol, overstaaet, og foran os laa nu en lang og straalende Sommerferie. Da vi efter endt Eksamen stod for at skulle skilles, blev vi for Alvor klar over, hvilke Kammeratskabsbaand, der var knyttet mellem os; og det var en Selvfølge, at vi alle uden Tøven meldte os ind i Elevforeningen, hvor vi jo faar Lejlighed til ihvertfald een Gang om Aaret at genopfriske de Minder, som vi, der har gaaet i den dejlige Ryomgaard Realskole, har i saa rigt Maal.

Poul Blach Hansen, ex-Duks.

AF SKOLENS DAGBOG

- 5.-5. 1943. Skolebestyreren indvælges atter i Sogneraadet og vedbliver at være Formand.
- 10.-5. Skr. Eksamen begynder.
- 21.-6. Eksamen slutter med 5 Udmærkelser.
- 23.-6. Forældredag med stor Tilslutning, ca. 450. Sangkoret sang under Inspektørens Ledelse en Afdeling ryomske Sange, der vakte stort Bifald. Elevforeningen uddelte 4 Præmier fra en anonym Giver samt Mindelegatet. Direktør la Cour, Pindstrup og Lærer Andersen, Ramten talte for Skolen. — En helt igennem vellykket Dag.
- 26.-6. Lærerkredsen for Djursland og Mols afholdt Instruktionskursus paa Skolen. Amtsskolekonsulent Stegger Nielsen, Randers, ledede Mødet. Overlærer Dora Sandal, København gav Instruktion i Danskundervisning for Smaabørn og holdt senere Foredrag om Grundtvig.
- 4.-7. Sognets Gamle besøgte Bakken. Pastor Andersen talte.
- 11.-7. Elevforeningens Sommerfest. Se Referatet andet Steds i Bladet.
- 16.-8. Skolen begynder med sit hidtil største Elevantal paa 212 Flever.
- 6.-9. Skolebestyreren talte ved Tolvsang om de af Skolens gamle Elever, der som danske Soldater befandt sig i Internering. Man sang de gamle Elevers Sang.
- 10.-9. En af Skolens Elever, Ruth Pedersen, Rimsø, døde pludseligt.
- 11.-9. Fru Munch fylder 50 Aar og var Genstand for megen Opmærksomhed fra Eleverne og Venner.
- 25.-9. Foredrag af Fru Munch om Havet omkring Danmark. Foredraget ledsagedes af Film.
- 26.-9. Skolen sender Telegram til Hs. Majestæt Kongen.
- 2.-10. Skolebestyreren talte til Konfirmanderne.
- 8.-10. Skolens Stifter mindes paa hans Fødselsdag.
- 9.-10. Optræden af Tankelæser Arndt, Hirtshals. Forestillingen var vellykket.
- 16.-10. Film: 3000 Drenge leger Wild West. — Efteraarsferie.
- 27.-10. Djurslands Præster med Biskop Skatt Hoffmeyer i Spidsen holdt Møde paa Skolen.

NYE MEDLEMMER

Peter Hansen, Ingeniør, Skødstrup.
Aksel J. Gerstrøm, Købmand, Auning.
Marie Sørensen, Frederiksbergvej 11, Vorup, Randers.
Chr. Pedersen, Revisor, Fuglsangsvej 9, Holstebro.
Elly Nielsen, Kontorelev, Ryomgaard.
Jørgen Christensen, Ringsted Statsskole.
Carlo Svenningsen, Birkerød Statsskole.
Kristian Jensen, Birkerød Statsskole.
Anna Margrethe Hansen, Stenvad Brugsforening.
Hans L. Madsen, Auning Brugsforening.
Knud Olsen, Auning.
Poul Blach Hansen, Herlufsholm, Næstved.
Inger Basse, Kolind Mejeri.
Johs. Andersen, Haslev Gymnasium.
Johanne Charlotte la Cour, Rønde Gymnasium.
Niels Grue, Pindstrup.
Ulla Sørensen, Thorsager.
Per Knudsen, Koed pr. Kolind.
Børge Dahl, Gjesing pr. Auning.
Kaj Nissen, Sofie Amaliegaard, Hornslet.
Johs. Therkildsen, Dagstrup pr. Mørke.
Aksel Therkildsen, Dagstrup pr. Mørke.
Anna Andersen, Massøse, Gothersgade 137, 3. Sal, København.
Tage Hansen, Mørke.

PASSIVE MEDLEMMER

H. L. J. Wraa, Læge, Ryomgaard.
Søren Munch, Førstelærer, Aasted Skole pr. Kvissel.

PERSONALIA

Fru Skolebestyrer Munch fyldte i September 50 Aar.

Ægteskab er i det forløbne Aar indgaaet af:

Janus Bak, Inspektør, København.
Jørgen Carlsen, Købmand, Løgten,
Yrsa Hald, g. Kjær, Risskov.
Viggo Hougaard, Værkfører, Gjerrild.
Jens Jacobsen, Kæmner, Laven.
Anders Bager Jensen, Købmand, Glud pr. Horsens.
Eskild Engel Jensen, Læge, Tøjmestervej 14, København NV.
Leo Bonde Jensen, Politibetjent, Randers.
Svend Lyndrup, Læge, Ebeltoft.
Chr. Vester-Petersen, Fuldmægtig, Viborg.
Konrad Solgaard, Kontorist, Aarhus.
Asbjørn Sørensen, Landpost, Ryomgaard,
Karen Munch Sørensen, g. Laursen, Hadsten.
Helge Sørensen, Landpost, Mørke.
Chr. Pedersen (Ryom), Revisor, Holstebro.
Jens Sørensen, Dyr læge, Søgade 10, Ringsted.

Julefesten 2. Juledag

1. Kl. 15 *Generalforsamling paa Skolen.*
2. Kl. 17 *Middag paa Hotellet.*
3. Kl. 19-21 *Forskellig Underholdning i Skolens Foredragssal.*

De, der ønsker at deltage i Fællesspisningen, bedes sende et Brevkort til Søster Boysen eller Søren Vester-Petersen.

Festudvalget.

Generalforsamling den 26.-12. 1943 Kl. 15

1. Beretning.
 2. Regnskab.
 3. Valg.
 4. Eventuelt.
- Bestyrelsen.*

Gaver

I Aarets Løb har Foreningen modtaget mange og store Gaver, som har været Foreningen til stor Hjælp.

Vi beder Giverne modtage vor oprigtige Tak for Gaverne og den Interesse, der derved er vist Foreningen.

Følgende Gaver er indkommet:

Janus Bak 20 Kr., Eva Eeg Treue 10 Kr., Hans Brøgger 10 Kr., anonym Giver 115 Kr., Skolen 100 Kr., Jens Jacobsen 10 Kr., Eva Eeg Treue 20 Kr., anonym Giver 50 Kr., Henning Christensen 7 Kr. og Ole Frikke 12 Klicheer.

Legater og Præmier

I Aarets Løb er uddelt følgende Legater og Præmier:

Friplads og Boglegat: Inge Werchmeister, Auning.

Embedspræmie (10 Kr.): Johannes Lind Andersen, Ramten.

Mindelegat (50 Kr.): Poul Blach Hansen, Mørke.

2 Præmier (à 50 Kr.): Carlo Svenningsen, Korupskov.

— — — Kristian Jensen, Nimtofte.

6 Bogpræmier: Johannes Lind Andersen, Ramten.

Anna Marg. Hansen, Stenvad.

Randi Egeskov, Gjerrild.

Karen Lorentzen, Stenvad. Tranehuse.

Tove Rasmussen,

Poul la Cour Christensen, Pindstrup.

DRIFTSREGNSKAB 1943 FOR RYOMGAARD REALSKOLES ELEVFORENING

Indtægt	
Overført Saldo fra forr. Aar.....	27 16
Indgaaet Kontingent og Porto	744 50
Støttefonden: Ryomgaard Realskole.....	100 —
Forskellige	77 80 177 80
Skolebestyrer Axel Munchs Mindelegat.....	50 —
Gaver.....	165 —
Salg af Billetter ved Sommerfesten	97 63
Renter: Bankkonto	1 47
Girokonto	0 59 2 06
Underskud	1 264 15
	19 70
	1 283 85

Udgift	
Uddelt Axel Munchs Mindelegat.....	50 —
Præmier i Skolens 9. Klasse	165 —
Kransenedlægning ved Axel Munchs Mindesten	26 —
Julefesten: Ryomg. Hotel (Foreningens Gæster)	80 14
Pedel Nielsen	5 — 85 14
Sommerfesten: Musikdirektør Kannegaard	172 80
Biskop Skatt Hoffmeyer.....	20 —
Spejderne	3 — 195 80
Tryksager m. v.: R.R.E.s Aarskrift	470 —
Klicheer til „	30 —
Konvolutter og div. Tryksager (Sommerbladet m. m.)....	123 40 623 40
Porto	112 39
Annoncer: Randers Dagblad	4 35
Aarhus Amtstidende	5 15
Grenaa Folketidende	7 10
Landbobladet.....	7 10 23 70
Repræsentation: Telegram	2 42
	1 283 85
	0 —
	1 283 85

Revideret og godkendt.

Linaa, den 12.-11.-43.

J. Jacobsen.

Viborg, den 15.-11.-43.

K. Vester-Fetersen.

**Ryomgaard Realskoles
Elevforening.**

Til Medlemmerne.

Paa sidste Bestyrelsesmøde vedtoges det at henvende sig til samtlige Medlemmer af Elevforeningen angaaende eventuelle nye passive Medlemmer.

I Følge Lovene kan som passive Medlemmer (Foreningens Venner) optages saadanne, der paa en eller anden Maade er knyttet nær til Skolen eller Foreningen.

Vi opfordrer derfor Medlemmerne til at videregive vedhængende Kort til vedkommende, man mener har Interesse i at være passivt Medlem af vor Forening og støtte den i dens Arbejde.

Kortet bedes derefter sendt Foreningen.

Venligst **Bestyrelsen.**

Aarskontingentet er som for almindelige Medlemmer: Kr. 2,50 og Kr. 3,75 for Ægtepar.

Undertegnede ønsker at være passivt Medlem af Ryomgaard
Realskoles Elevforening.

Navn